

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

МОЛОДИЙ КОМУНАР

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

Виходить з 6 грудня
1939 року

№ 21 (4048).

СУБОТА

20

ТРАВНЯ
1989 р.

Ціна 8 коп.

Мал. О. БОСОГО.

Будемо відвертими:
«кухня» роботи облас-
ного комітету комсо-
молу — майже уні-
кальна тема «МК». Сьо-
годні виправляємо не-
долік — «Варіації на
теми одного засідан-
ня» —

4

Державність мови,
демократія... («Круг-
лий стіл» газети) —

5

Наш фотокореспон-
дент пропонує чергову
серію — «Знам'янка і
знам'янчани» —

8

ЧИТАЙТЕ В НАСТУПНИХ НОМЕРАХ:

● ВІДЕО. ЗНОВУ —
МОДНА ТЕМА, АЛЕ ЦИМ
РАЗОМ ПРО ФІНАНСИ,
ШТРАФИ І ПЛАНИ...

● «ЖУРНАЛІСТ ЗМІ-
НЮЄ ПРОФЕСІЮ». ТА-
КОГО ШЕ НЕ БУЛО:
СПЕЦКОР «МК» — НА
ЧОПСЬКІЙ ТАМОЖНІ
(КОНТРАБАНДА, СЛЮ-
ЗИ І ОБРАЗИ).

● «КАПУСНИК». ПРИЗ-
ВИЩА, ФАКТИ, КОМЕН-
ТАРІ — НОВІ ПРОБЛЕ-
МИ — СТАРІ, ЯК СВІТ.

● КООПЕРАТИВИ... ЩО
НАМ ВІДОМО ПРО ТАКІ
З НИХ, ЯК ТОРГОВЕЛЬ-
НО-ЗАКУПІВЕЛЬНІ?

ЧИЯ РУКА ВЛАДИКА?

Ця історія, що тра-
пилася в одному з ди-
тячих садочків Кіро-
вограда, викликає різ-
ні почуття: не стільки
своєю суттю, скільки
поведінкою деяких її
безпосередніх учас-
ників вразила вона

авторів даного мате-
ріалу. Суть її можна
охарактеризувати ко-
ротко — бунт на ко-
раблі, а якщо кон-
кретно — частина пра-
цівників д/с № 70, що
належить заводу «Гід-
росила», виступили

проти методів керів-
ництва завідувачою
садком Любові Гри-
горівни Караманової.
Як з'ясувалося в ході
розслідування, прове-
деного журналістами,
бунт цей, мов незгас-
лий вулкан, визрівав

давно, а вибухнув у
березні нинішнього
року.

Скаргу, підписану
21 працівником дитя-
чої установи (а пра-
цює там до 70 чоло-
вік), занесли до ре-
дакції молоді вихова-

телі Олена Негре-
бецька і Валентина
Янковська. Суть пре-
тензій, висловлених
на папері і в усній
розмові, зводилась
до того, що...

(Закінчення на 6—7 стор.).

Посилювати партійно-політичну роботу

Політичні настанови квітневого (1989 р.) Пленуму ЦК КПРС є мобілізуючим фактором для поліпшення всієї діяльності партії на нинішньому етапі перебудови. Це підкреслювалось на Пленумі ЦК Компартії України, який відбувся 16 травня і обговорив завдання партійних організацій республіки по посиленню партійно-політичної роботи в сучасних умовах.

З доповіддю виступив член Політбюро ЦК КПРС, Перший секретар ЦК Компартії України В. В. Щербинський. Сучасний період розвитку нашого суспільства, сказав він, відзначають наростання і поглиблення перебудовних процесів, помітне зростання суспільно-політичної активності людей. Великим кроком у здійсненні політичної реформи, передбаченої рішеннями XXVII з'їзду КПРС, XIX Всесоюзної партійної конференції, стали вибори народних депутатів СРСР. Трудящі республіки, як і всієї країни, політичний курс партії, її передвборну платформу, безумовно, підтримали. Разом з тим не можна не бачити, що народ висловився за рішучі дії, за поглиблення перебудови, насамперед у соціально-економічній сфері. Все це, зрозуміло, вимагає внесення істотних коректив у партійно-політичну роботу.

У доповіді і виступах було дано аналіз політичного досвіду, набутого в ході перебудови, названо практичні шляхи її дальшого поглиблення. Відзначалось, що зміни на краще відбуваються насамперед там, де партійні організації глибоко аналізують процеси, ретельно враховують і вміло формують громадську думку, направляють ініціативу людей на розв'язання першочергових завдань, посилюють вимоги до кадрів за хід перебудови, наполегливо освоюють політичні методи керівництва. Такий стиль роботи характерний для Київського і Черкаського обкомів партії. Пошук нового, активного позиція, прагнення перенести центр ваги своєї діяльності у трудові колективи притаманні Миколаївському міському, Криничанському райкому партії Дніпропетровської області, Маневському райкому партії Волинської області та ряду інших партійних комітетів. Немало цікавого і повчального з'явилося і в практиці багатьох первинних партійних організацій, і насамперед у питаннях мобілізації трудових колективів на вирішення конкретних, соціально значущих справ. Недавно ЦК Компартії України підтримав такий досвід, нагороджений партійними комітетами Вінницької, Дніпропетровської, Донецької, Тернопільської та інших областей.

Водночас часто не встигають за життям багато партійних комітетів Ровенської, Львівської, Житомирської, Ілківської та інших областей. У ситуації, що ускладнилась, не добиваються необхідної наступальності міським, деякі райкоми партії столиці республіки. У їхній діяльності бракує динамізму, вони слабо спираються на первинні партійні організації. Це особливо наочно проявилось в ході виборів народних депутатів країни. Окремі партійні комітети недооцінили принципову новизну і складність боротьби за депутатський мандат, не врахували реальної ситуації і розстановки сил, не мали чіткої програми дій, нерідко залишалися осторонь процесів, що відбувалися. Не всі комуністи показали себе в ці дні справжніми ідеологічними бійцями. Найважливіший висновок з виборчої кампанії полягає в тому, що необхідно зміцнювати партійну дисципліну, ідеїну єдність партійних рядів, не дозволяти вбити клин між партією і народом.

Говорилось також про те, що всі ці уроки, набутий досвід слід врахувати при підготовці та проведенні виборів народних депутатів УРСР і до місцевих Рад.

В умовах поглиблення демократизації і гласності, відзначалось на Пленумі, наростає народна ініціатива, йде позитивний процес широкої політизації мас. Це вимагає зміцнення живого зв'язку з людьми, підвищення ефективності ідейно-політичної роботи, активного захисту наших моральних цінностей, переконливої пропаганди завоювань соціалізму.

Першорядне завдання політичної роботи, зазначалось на Пленумі, полягає сьогодні в тому, щоб забезпечити консолідацію суспільства на основі ідей перебудови. Особливої уваги вимагають до себе самодіяльні організації, які набрали розмаху і в яких закладений чималий творчий потенціал. Однак у республіці є тепер приблизно півтора десятка формувальних явних деструктивної, антисоціалістичної спрямованості. Партійні комітети і партійні організації повинні давати рішучу відсіч націоналістичним, екстремістським елементам, викривати їх справжні цілі. Першорядне завдання — послідовно здійснювати лєнінську національну політику, вдосконалювати міжнародні відносини. Це тим важливіше тепер, коли такі проблеми пронизують соціально-економічну і тим більше духовну сфери.

На Пленумі йшлося також про підвищення ролі засобів масової інформації в розв'язанні завдань перебудови, про проблеми виховання молоді, поліпшення роботи правоохоронних органів.

Значне місце в доповіді і виступах зайняли питання прискорення соціально-економічного розвитку республіки, підвищення рівня політичного керівництва економікою і соціальною сферою.

Зазначалось: республіканські господарські органи, виконкомі місцевих Рад продовжують миритися з тим, що багато керівників підприємств мало уваги приділяють впровадженню орендних, підрядних та інших прогресивних форм організації і стимулювання праці, а партійні комітети займають тут споглядальну позицію. Партійним комітетам, у тому числі й ЦК Компартії республіки, на складному етапі переходу від командних методів керівництва до політичних і поділу функцій не вдалося повною мірою підвищити відповідальність у цій справі відповідних республіканських і місцевих радянських та господарських органів.

Одне з найбільших зобов'язань завдань — оздоровлення фінансів і споживачого ринку. Треба задіяти на місцях наявні величезні резерви, закрити канали безгосподарності і марнотратства, давати їм гласну політичну оцінку.

Учасники Пленуму гостро обговорювали проблеми будівництва житла, об'єктів охорони здоров'я, захисту навколишнього середовища, постачання населенню продуктів харчування.

В обговореному питанні прийнято відповідну постанову.

КОМСОМОЛЬЦІ І МОЛОДЬ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ

З 15 травня по 15 червня 1989 року в області проходить комсомольсько-молодіжний місячник добровільного донорства під девізом: «За кров, пролиту в боях, кров — у ім'я життя», присвячений Дню Перемоги радянського народу над фашистською Німеччиною і Всесвітньому Дню Червоного Хреста, який щорічно відзначається 8 травня.

Донорство — прояв благородства людства, його високого громадянського обов'язку. У суворі роки Великої Вітчизняної війни донорська кров врятувала тисячі і десятки тисяч людських сердець захисників Батьківщини.

Кров патріотів-донорів потрібна і сьогодні. Коли трапилася трагедія у братній Вірменії, наші донори не залишилися осторонь. Протягом грудня понад 6 тисяч кіровоградців здали кров для потерпілих. Серед перших, хто прийшов на донорські пункти, була і молодь, що стало проявом справжнього гуманізму і милосердя. Насамперед це студенти педінституту, вищого льотного училища цивільної авіації, медичного училища, СПТУ № 6 міста Кіровограда.

ДОРОГІ ДРУЗІ КОМСОМОЛЬЦІ, МОЛОДЬ, КОМАНДИРИ І КОМІСARI СТУДЕНТСЬКИХ ЗАГОНІВ!

Активно включайтеся в патріотичний рух добровільного донорства!

Нехай кожен з вас зробить гуманний крок — здасть кров для врятування життя людини. Крапля крові, подарована вами, потрапить у ріку життя, де братимуть силу і здоров'я хворі люди.

Пам'ятайте! Сьогодні ви врятуєте життя іншим, завтра кров донора може знадобитися вам і вашим близьким.

Комсомольці і молодь! Вступайте в ряди добровільних донорів! Зміцнюйте санітарну оборону нашої Батьківщини. Беріть активну участь у пропаганді добровільного донорства, комсомольсько-молодіжному місячнику.

ОБКОМ ЛКСМ УКРАЇНИ.
ОБКОМ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА.

КРАСА І МОДА

Культпрацівник зі Світловодська дев'ятнадцятирічна Марина Ковшар стала володаркою призу глядацьких симпатій першого республіканського конкурсу манекенниць «Міс Модель України», який проходив у Дніпропетровську за ініціативою молодіжного соціально-культурного центру «Каскад».

У цьому змаганні брали участь вісімнадцять дівчат із Тернополя, Запоріжжя, Кривого Рогу, Дніпропетровська, Ужгорода, Львова, Маріуполя, інших міст республіки.

Марина Ковшар представляла на конкурсі світловодський молодіжний центр «Фестиваль».

Глядачі, котрі заповнили зал спортивно-видовищного палацу «Метер», побачили яскраве шоу, в якому учасниці демонстрували моделі національних, ділових, спортивних та вечірніх костюмів. Лише в останню мить

«МОЛОДИЙ КОМУНАР»

20 травня 1989 року

журі на чолі з національним директором Бюро «Міс Туреччина», бізнесменом та імпресаріо Олександром Сандикчи-оглу висногло рішення присудити звання «Міс Модель України-89» Вірі Мойсак, яка вчиться на 3-му курсі механіко-математичного факультету Львівського держуніверситету. Віра тепер представлятиме Україну на міжнародному конкурсі «Міс Модель Світу», який відбудеться у Туреччині.

В. КАЦМАН,

студент групи журналістики Дніпропетровського держуніверситету, член пресцентру конкурсу.

Неформально зветься кафе об'єднання громадського харчування Кіровоградської області «Міс Туреччина». Віддаючи тут працює комсомолка Марина Ковшар, а саме її рекомендації нашому фотокореспонденту В. Гриву як чесного і сумлінного працівника. Павло Флахов обслуговує клієнтів, пропонуючи широкий асортимент напоїв, фруктів та кондитерських виробів. Відвідувачі мають змогу переглянути тут телепередачі, незалежно від часу.

Вікторина «Минуле мого краю»

V ТУР

Нині надходять відповіді від учасників вікторини на III—IV тури, та ми публікуємо завдання п'ятого, останнього. Бо треба встигнути до кінця травня, до закінчення навчального року.

Спершу підіб'ємо підсумки другого туру вікторини.

Відповіді на запитання. 1. Козацтво виникає у другій половині XV—XVI століттях. Селяни втікали з-під гніту своїх феодалів на безлюдні землі Поділля й Київщини. Козацькі слободи й хутори виникають у цей час зокрема на Синюсі і Тясмині. Писемні згадки про козаків на Поділлі відносяться до 1489 року, на Київщині — до 1492.

Українська народність у процесі свого формування пройшла три етапи, починаючи від другої половини XII століття і закінчуючи серединою XVII. На цих етапах поступово на землі південно-західної частини колишньої Давньоруської держави формувалися основні риси української народності: територія, мова, економічна спільність, психічний склад.

2. Заселення нашого краю почалося після завершення російсько-турецької війни 1735—1739 років, коли територія краю за Бєлградським договором була остаточно приєднана до Росії. Створилися умови для гос-

подарського освоєння нових земель. Заснування військових укріплень — фортець Архангельської (Новоархангельськ), Давидовки (Петроград), Миргорода (Новомиргород), шанців, форпостів і насамперед фортеці Святої Єлизавети (1754 рік), військових поселень Нової Сербії з вихідців балканських країн — було потрібне російському уряду не тільки для захисту південних кордонів, а й для придушення антифеодальних виступів, насамперед гайдамацького руху, один з осередків якого знаходився в Чорному лісі.

3. Декабристи і Кіровоградщина. Виячення цієї теми краєзнавцями ще триває. На сьогодні відомо, що більше 18 членів таємних товариств декабристів мають безпосередній стосунок до Кіровоградщини. Трос з них народилися в наших краях: Є. П. Оболенський (Новомиргород), І. І. Сухінов (Червона Кам'янка), О. С. Пестов (Олександрія). Деякі історики вважають, що і М. С. Лисовський походив із наших місць. Відомо, що 1864 року в Олександрії помер декабрист В. П. Романов. Про події на території Кіровоградщини в період підготовки до повстання проти царату у своїх спогадах розповідають декабристи О. С. Гангблов, О. В. Поджіо,

М. В. Басаргін, І. Д. Якушкін. В наших краях бували декабристи В. Н. Лихарев, І. В. Поджіо, М. Ф. Орлов, В. Л. Давидов, О. В. Єнтальцев, С. Г. Волконський, І. Ф. Лисовський, О. М. та М. М. Раєвські.

4. Назвемо лиш найвідоміші твори радянських письменників, що розповідають про події Великої Вітчизняної війни на території Кіровоградщини: В. Биков «Мертвим не боляче», М. Алексєєв «Солдати», «Біографія мого блоку», Є. Долматовський «Зелена брама», повісті В. Козаченка, Б. Полевой «В наступі», Л. Тендюк «Відгомін Чорного лісу», М. Луконін «Кіровоград», М. Наумов «Західний рейд», Д. Клоєнко «Хлопці нашого села»...

За практичне завдання (за номером 5) також нараховуються бали.

Після другого туру за кількістю очок учасники вікторини розташувались у такому порядку:

Олександр Шумський (Кіровоград) — 48 очок, клуб старшокласників «Діалог» (Гайворон) — 45, Надія Цєбро (Світловодськ) і загін червоних слідопитів імені Борі Білого (Олександрія) — по 41 очку, О. Зелінкевич (Голованівськ), історико-краєзнавчий гурток школи № 26 (Кіровоград) і К. Корчагіна (с. Балахівка Петрівського ра-

йону) — 40 очок, Олександр Рябошапка (Знам'янка) й Іван Черноіван (Кіровоград) — по 36 очок, пошуковий загін школи № 11 (Олександрія) — 35, Юрій Тютюшкін (Кіровоград) — 29, Роман Кармазин (с. Турія Новомиргородського району) — 22 очка.

Запитання п'ятого, останнього туру.

1. Гайдамацький ватажок Марко Мамай. Що ви знаєте про нього?

2. Народні думи й історичні пісні — то фольклорний літопис нашої минавшини. Назвіть відомі вам думи про події на території сучасної Кіровоградщини.

3. Які назви носили найбільш міцні [обласного підпорядкування] області: Кіровоград, Олександрія, Світловодськ, Знам'янка? Ваше рідне село чи місто?

4. Герой Радянського Союзу, національний герой Франції, людина з легенди... Він народився на Київщині, навчався на Кіровоградщині. Хто це? Що ви знаєте про його подвиг?

5. В кількох селах нашої області проживають болгари. Назвіть ці села. Як і коли потрапили болгари в наші краї?

Останній строк відсилення відповідей — 30 травня за поштовим штемпелем.

Бажаємо успіхів!

Будівельники країн-учасників зведення Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд у Долинській присвятили свій марафон території трьох областей України майбутньому Всесвітньому фестивалю молоді і студентів у КНДР.

НАДВЕЧІР першого дня естафети, по дорозі на Кривий Ріг, колону автобусів наздогнав Віктор Гниляк, котрий минулого року вже брав участь в інтернаціональному марафоні. Тоді все так сподобалося і запам'яталося, що без вагань він вирішив бігти і тепер. От тільки до останнього моменту не знав, чи вдасться «вирватись» на цей раз (він ще й навчається заочно). Наздоганяв естафету на власному мотоциклі разом з товаришем. Гниляк приєднався до учасників пробігу, а товариш погнав мотоцикла назад, щоб заодно зробити те, чого не встиг зробити Віктор, — попередити дружину, що він відправився у пробіг...

Серед учасників було чимало тих, хто брав участь минулого разу. Траса залишилася незмінною — від Долинської до молоді з п'яти країн-членів РЕВ зводять Криворізький гірничо-збагачувальний комбінат окислених руд, до Соколового, села під Харківом, де прийняли перший бій чехословацьке з'єднання під командуванням Людвіка Свободи і де разом з радянськими воїнами поховано першого Героя Радянського Союзу серед іноземців, надпорука чехословацького з'єднання Отакара Яроша.

Залишилися незмінними й етапи — по 5 кілометрів. Однак була одна суттєва відмінність нинішнього пробігу, присвяченого Всесвітньому фестивалю молоді і студентів: минулого року брали участь тільки радянські й чехословацькі спортсмени.

— Ми, якщо можна так сказати, «злякалися» великої підготовки й організаторської роботи, — говорить ватажок молоді з НДР на будові Сабіна Шуберт, — і тому наші спортсмени вийшли тільки на перший етап. Але протягом 30 хвилин, що він тривав, і особливо після того, як чехословацькі і радянські друзі побігли далі, а ми змушені були повертатися назад, тоді й зрозуміли — зробили велику помилку, що не приєднались до марафону. Тому на цей раз ми через комсомольський і партійний штаб зробили все, щоб стати повноправними його учасниками.

Думається, не випадково на найпершому етапі в Долинській від німецької команди стартував парторганізатор ЦК Соціалістичної Єдиної Партії Німеччини Дітер Ліндх. Він, виявляється, активний фізкультурник, крім бігу, займається ще й силовою гімнастикою.

Цікаво, що партійний працівник з радянського боку — секретар парткому комбінату Андрій Юрійович Ломов — прийняв «виклик» свого колеги і згодом теж вийшов на старт.

— Чи важко було на трасі? — звертаюся до Ломова після фінішу.

— Останній раз так інтенсивно бігав у році, здається, сімдесят восьмому, коли ще навчався в інституті. Тоді і спортом займався, і навіть розряд мав — з баскетболу. Хоча вже стільки років минуло. А тепер, якщо навіть і важко було бігти, хіба я міг це показати — адже з нами бігла жінка — Катрін з НДР...

В очікуванні бігунів автобуси зупинилися на обочині, накріпав легкий дощик і, щоб зігрітися,

учасники почали танцювати під музику, що лунала з супроводжувальної «Ниви» секретаря Долинського райкому комсомолу Сергія Іващенко. Такі собі танці на обочині...

Мимоволі звернув увагу, що всі повторюють незвичайні вправи і рухи, які показував високий бородач.

— А це «сидячі буги-вуги», — говорить бородач, бігун з НДР Отмар Йордан. — Для вас це нове? А я цим займаюся вже 30 років. До речі, дуже корисна річ при сидячій роботі.

Отмар за спеціальністю архітектор, на ГЗКОРІ разом з радянськими спеціалістами проектує житловий мікрорайон п'ятиповерхових будинків на 360 квартир. Він дуже любить свою роботу, може довго розповідати про неї та про деякі нюанси під час роботи в Радянському Союзі.

— У нас ванна і туалет будуються разом, а у вас обов'язкова умова — щоб розділено. Або прихорожа. У нас її як такої немає — є тільки вузький коридор, на

спортивному довголітті. А між тим...

— До 1974-го року я не займався фізкультурою, — говорить О. І. Великородний, — поки не замучив ревматизм — і сну не давав. Я й зараз бігаю, між іншим, з вантажем — спеціальним ремнем вагою два кілограми. Дружина спочатку не приєднувалася до мене — мовляв, вдома справ вистачає, а тепер, виявляється, часу на все досить.

Одним Олексій Іванович Великородний, як не дивно, був не найстарший серед усіх учасників естафети...

На одному з етапів бігли Юрій Шевчук, Лібор Земан з ЧССР і Фрідріх Бьорс з НДР. Коли по дорозі познайомилися, то виявилося, що у всіх трьох найменші члени сім'ї — 1987 року народження, у Юрія — сину 2 роки, у Лібора — теж сину 2 роки, а у Фрідріха — онуку...

— Мої доньці стільки ж років,

як і тобі, — сказав, посміхнувшись, Фрідріх Юрію.

До речі, Шевчук був делегатом останнього молодіжного фестивалю чехословацько-радянської дружби, що проводився у ЧССР.

— Після фестивалю у мене з'явилося стільки друзів, встигати б тільки листуватися, — говорить Юрій.

Він ділиться враженнями, а його товариш Олексій Бандура готується до свого етапу. Видно, що трохи хвилюється — адже дощик все моросить, бігти треба в ніч, а відставати нікому не хочеться...

Ось уже бігуни фінішують, порівнялися з автобусом, передають естафету іншим, а Володя Коновальчук, не зупиняючись, кинув: — Пішов я, мабуть, далі...

Розгублений Олексій залишився стояти біля автобуса під жарти товаришів, котрі раптом згадали, як перед своїм стартом Коновальчук все прикидував: чи п'ять кілометрів бігти, чи десять...

Втім, Олексій, думається, своє наздогнав — ближче до фінішу марафону трійка бігунів нерідко «розросталася» до 5—6 чоловік — майже кожен, як кажуть, біг у своє задоволення.

Коли вже у Соколовому я запитав у Сабіна Шуберт, чи справедливі її очікування щодо цієї акції, вона відповіла:

— Цей пробіг для мене особисто став кульмінаційним моментом за всі три роки мого перебування на будові. За єдиним жалую — за клопатами не вдалося самій пробігти хоча б один етап. До речі, і Моніка Хак, водій нашої супроводжувальної машини, теж «рвалася в бій», але комусь же треба було і за кермом супроводжувати бігунів.

А от нашому інтернаціональному прес-центру у складі Милослави Нецпаловой з ЧССР, Емерхарда Баума з НДР та інших, в тому числі й автору цих рядків, вдалося відкласти війну турботи по створенню естафетної стінгазети, написання хроніки пробігу та збирання матеріалів для майбутніх репортажів, і вийти на один з етапів, що проходив вулицями Новомосковська. І виявилось, що одна справа — розпитувати учасників про їхні враження, і зовсім інша — самому бігти міськими вулицями поперед автобуса з надписом «Естафета миру» і фестивальною емблемою під підбадьорюючі оплески горожан, мимовільних глядачів естафети.

Навіть інспектор ДАІ, що їхав попереду бігунів, настільки пройнявся атмосферою, що через гучномовець запрошував тих, хто молодіші, приєднатися до нас, або довірливо говорив:

— Не дивіться у вікна — виходьте на вулицю!

Втім, крім атмосфери пробігу довелося відчувати ще й те, як вони даються, ці кілометри естафети. В усьому разі, якщо до мене підійшов хтось після фінішу взяти інтерв'ю, сумніваюся, щоб він почув щось членороздільне. Хоча, звичайно, багато що залежить від особистого рівня фізичної культури. Наприклад, хлопцеві з НДР, що біг з нами, не зупиняючись, спокійно жуючи гумку, побіг і наступний етап.

Трохи пізніше знайомимось — Ронні Діттріх. Німецькі хлопці, що стояли в колі, додали:

— Наш Павка Корчагін.

Ронні так стали називати після того, як одного разу ганявся по всьому котловану за електриком і врешті-решт змусив його зробити необхідну роботу. Це його характерна риса — сам не може байдикувати і іншим не дає.

— За перебудовою у вашій країні слідкував ще в НДР, — говорить Ронні, — мене це дуже цікавить, але багато з прочитаного вдома про вашу країну повністю можна зрозуміти лише тут. Наприклад, кооперативи або проблеми в економіці і на виробництві. На цей раз, крім нових друзів, я очікував побільше познайомитися з містами і селами України — і виявляється, вона справедливо називається мальовничою.

— Крім того, був ще й спортивний інтерес випробувати себе в такому незвичайному марафоні, — додає його товариш Томас Кюршнер.

І справді, серед бігунів було багато рекордсменів, котрі долали тільки за один день по 10, 15, а то й 20 кілометрів пір'яд, як, наприклад, представники Чехословаччини — Цирил Чорнаніч та Ярослав Сібський або наші Костянтин Кононов та Віктор Горгуль.

Долявся етап за етапом, заз'ясувалися нові знайомства, і ми в прес-центрі намагалися не прогавити нічого важливого. Але одна подія — на перший погляд, незначна — змусила забути про кілометри і замислитися, заради чого ми біжимо. Коли 8-го травня наш автобус зупинився на одній з вулиць Дніпропетровська в очікуванні бігунів, нас покликала зі свого балкона літня жінка. І коли ми повернулися — кинула троянду на довгий-довгий стеблині. Спіймали її вже біля самої землі.

— Щастя вам, — голосно сказала жінка.

— Спасибі, і зі святом вас! — пролунало у відповідь з автобуса зі словацьким і німецьким акцентами.

Я не спеціаліст у справі квітництва, але таких красивих троянд з пружними пелюстками мені ще бачити, мабуть, не доводилось і тому ризикну припустити, що вирощуються вони аж ніяк не на продаж, а як мовиться, для душі. Коли прибігла естафета, радянська учасниця Тетяна Климова теж тримала в руці майже тану троянду на тій же довгій стеблині — її піймав на ходу чехословацький спортсмен Петер Маршалік.

Ці троянди разом з іншими квітами ми поклали біля вогнища. І подумалося: не дарма всі татуні німецькі, чехословацькі і наші хлопці й дівчата долають п'ять-шість кілометрів за кілометром, якщо літні люди, котрі вже багато чого бачили і пережили, кидають їм у знай подяки троянди. Може, це подяка за те, що ми, молоді, дружимо?

Під час короткого мітингу біля пам'ятника воїнам-інтернаціоналістам у Кривому Розі ветеран Великої Вітчизняної війни О. Я. Зайцев, коті йому надали слово, сказав всього кілька слів:

— Дружіть один з одним, не допускайте війни, хлопці...

Олександр Якович разом з учасниками пробігу теж направився в Соколово — побачити ті місця, де воював 46 років тому. Пізніше він ще визволяв Прагу...

Коли прибули в Соколово, Олександр Якович був трохи розгубленим — село змінилось до невпізнання. Але ще більше він розгубився, коли з групи ветеранів, котрі прийшли покласти квіти до пам'ятника загиблим у роки війни, його покликали. Це були однополчани, котрі разом з ним воювали тут, у Соколовому... Вони обіймали один одного, поздоровляли з Днем Перемоги, хтось в ці перші хвилини говорив, як кожен змінився. Адже тоді їм було по стільки ж років, як і учасникам нинішньої естафети.

А що самі учасники? Після мітингу в Соколовому, на якому виступив консул генерального консульства ЧССР у Києві Мілан Новак, наші авторучки були нарозхват — у фойє місцевого Палацу культури продавалися святкові листівки з пам'ятним штемпелем — зображенням меморіалу загиблим у роки Великої Вітчизняної війни. Кожному хотілося поздоровити домашніх, які залишилися в Долинській, Кривому Розі, містах і селах Чехословаччини і НДР, зі святом Перемоги. І заодно — послати вісточку з Соколового, назва якого стільки днів лунала на різних мовах. І, мабуть, ще довго лунатиме. У спогадах.

Микола МЕДВІДЬ,
спецкор «Молодого комунара».
Долинська—Соколово.

АКТУАЛЬНО

Вчаться комсомольські кадри

У Запорізькій зональній комсомольській школі закінчилася курсова перепідготовка завідувачів секторами обліку членів ВЛКСМ комітетів комсомолу з правами райкомів комсомолу семи областей України. Слухачі вивчали питання перебудови комітетів комсомолу і удосконалення роботи по обліку членів ВЛКСМ. Чимало уваги було приділено фінансово-господарській діяльності комсомолу, практиці роботи комітетів комсомолу в нових умовах господарювання.

Слухачі взяли участь в обговоренні проекту Закону СРСР про державну молодіжну політику.

Відбулося виїзне заняття в комітетах комсомолу тресту «Запоріжбуд», титано-магнієвого комбінату, яке дозволило познайомитися з досвідом роботи по організації обліку членів ВЛКСМ.

Слухачі зустрілися з двома Героями Радянського Союзу, льотчиком-космонавтом Ю. В. Малишевим, відвідали історичні та пам'ятні місця Запоріжжя.

Учасник Великої Вітчизняної війни, заслужений тренер УРСР Р. О. Школьников був одним із фундаторів українського самбо. Фанатично відданий улюбленому виду, він продовжував працювати до останнього дня життя. Три роки тому Романа Олександровича не стало. І ось уже вдруге в Києві проводиться турнір його імені, на який збираються кращі молоді самбісти республіки.

У своїх вагових категоріях цього разу кращими були кияни А. Нагорнов, О. Сабодаш, О. Негода, В. Димецій, херсонський Б. Броваренко та кіровоградець П. Куріленко. Нагороди переможцям вручала дружина Р. О. Школьникової Зінаїда Семенівна.

Відкрита першість заводу радіовиробів з тенісу, яка відбулася на спартаківських kortах, зібрала понад 30 учасників.

Без поразки знову виступив лідер кіровоградського тенісу, член збірної команди міста Олександр Ручин. На другому місці — робітник ДБК Роман Рувинський, на третьому — представник господарів змагань Анатолій Кочерженко.

А вже через тиждень планується проведення матчу зустрічі команд Кіровограда та Світловодська.

3

«МОЛОДИЙ КОМУНАР»

20 травня 1989 року

КОМСО-
МОЛЬСЬКА
ПЛАНІРКА

ПОГОРТАЙТЕ ЩОДЕННИКИ...

Восени 1989 року виповнюється 45 років із дня утворення центральної комсомольської школи і 20 років її існування як вузу. Майже 25 тисяч комсомольських працівників і активістів пройшли тут підготовку і перепідготовку. Серед її випускників — учені й письменники, партійні та радянські працівники, вчителі і дипломати.

До вас, випускники ВКШ, кому дорога історія школи, ми звертаємося з проханням: перегорніть сторінки своїх щоденників, перегляньте особисті архіви... Можливо, ви знайдете те, що буде цікаве нинішнім і завтрашнім читачам — фотографії, ваші газетні й журнальні публікації, книги, спогади про перебування у ВКШ (ЦКШ), документи й особисті речі.

Просимо відгукнутися не тільки випускників, а й їх родичів, друзів, знайомих.

Зарані адячні всім, хто допоможе нам відтворити сторінки історії комсомольської школи.

Наша адреса: 111442, Москва, вул. Юності, 5/1, музей, тел. 374-69-42.

Рада музею ВКШ
при ЦК ВЛКСМ.

4

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

20 травня 1989 року

Районі їм одного засідання

Мій знайомий, керівник не надто високого рангу, над усе в житті боїться викликів на бюро, партком, інші засідання, де слухаються звіти про проведену роботу, персональні справи і, звичайно, приймаються відповідні рішення. У таких випадках він заздалегідь прикидає: відбудеться легким переляком чи доганою, а може...

Засідання секретаріату обкому комсомолу, яке відбулося 12 травня, розглянуло кілька питань. Ми зупинимося на одному. Але перед тим, як зайти до залу засідань, я поцікавився у товаришів, котрих мали заслухати: чи не виникає в них почуття приреченості?

— Ні, — відповіли впевнено. — Сподіваємося, що товариші, проаналізувавши нашу роботу, допоможуть, підкажуть.

Доповідна записка

Її підготував відділ соціально-економічних проблем обкому комсомолу і виніс на розгляд секретаріату. Ось коротко суть цього документа, що став першою причиною поглибленого вивчення акції, озглавленої досить прозаїчно: «Про проведення обласного конкурсу на краще обійстя молоді сім'ї».

Постанову про проведення конкурсу було прийнято ще 23 листопада минулого року. Мета зрозуміла: широке залучення молоді до розвитку особистих підсобних господарств, а значить, і до вирішення завдань Продовольчої програми.

Згідно прийнятої постанови міським, райкомі комсомолу повинні були на місцях провести організацію районних конкурсів. Третього грудня «Молодий комунар» познайомив читачів з умовами конкурсу. 10 грудня 1988 року на навчання перших секретарів міськомів і райкомів представникам усіх районів були роздані копії постанови обкому ЛКСМУ та облспоживспілки.

У першій декаді січня нинішнього року, коли стало зрозуміло, що акція «пробуксує», усім райкомом і міськкомом було розіслано телефонограми з вимогою прискорити роботу по організації конкурсів на місцях.

22 березня завідувач відділами комсомольських організацій були роздані плакати, а до цього — 8 березня — «Молодий комунар» розповів про досвід роботи по організації конкурсів в Новоукраїнському районі.

Однак, констатувалося у доповідній записці, більшість райкомів роботу завалили. Компанієвський і Новоархангельський ще й досі не прийняли власних постанов з цього питання, не провели належної пропагандистської роботи і в Світловодському, Гайворонському та Голованівському районах.

Засідання

С. ЧЕРНЯВСЬКИЙ, інструктор відділу соціально-економічних проблем обкому комсомолу: Суть наших претензій викладено у доповідній записці. Додам лише, що нині договори з молодими сім'ями на продаж сільськогосподарської продукції місцевим заготконторам укладено лише в Новоукраїнському районі (п'ять), Петрівському (три) і Новомиргородському (три). Інші райкоми практично не займалися цією роботою...

С. СНОПКОВ, перший секретар обкому комсомолу: У скількох райкомах побували представники відділу і яку допомогу надали на місцях?

С. ЧЕРНЯВСЬКИЙ: Особисто я був у Новоукраїні та Олександрівці.

Зустрічався з керівниками місцевих заготконтор, молодими сім'ями. Люди згодні продавати лишки продукції, треба тільки з ними працювати, роз'яснювати окремі деталі щодо стимулювання. Ось у Маловисківському райкомі перепитували: невже всі повинні брати участь у конкурсі? Побоялися, що не виявиться бажаних. А люди звідти приїжджали в обком комсомолу. Хочуть підписати договір, але не знають, з чого починати.

С. СНОПКОВ: На мою думку, допомогу працівникам райкомів повинні надавати відповідальні організатори, усі, хто виїжджає з апарату у відрядження.

Анатолій БОЛЮК, перший секретар Компанієвського райкому комсомолу: У нас не прийнято постанови. Відповіді чому. Річ у тім, що райспоживспілка не отримувала ніяких вказівок «зверху». Тому її керівник не захотів взяти на себе відповідальність щодо виділення коштів на преміювання. Це, так би мовити, зовнішній бік справи. Та основна перепона — в іншому. Люди не хочуть співробітничати з заготконторою тому, що вона приймає продукцію, зокрема, молоко і м'ясо набагато дешевше, ніж колгоспи. Якщо за кілограм м'яса заготівельники виплачують один карбованець 76 копійок, то господарства — від двох до трьох карбованців. Та ще й молодняк навесні виділяють на пільгових умовах, забезпечують фуражем. У нас в районі 17 колгоспів уклали договори з людьми на відгодівлю ВРХ та свиней, продаж молока.

С. ЧЕРНЯВСЬКИЙ: Скажу про ціни на м'ясо. Вони, наскільки я знаю, в заготконторах встановлюються в залежності від попиту на продукцію. Отож сума, названа Болюком, мінімальна. Вона може бути набагато більшою. До того ж треба враховувати й матеріальні стимули переможцям конкурсу — грошові премії, право на придбання автомобілів, мотоциклів, інших дефіцитних товарів.

М. ПАЛАДІЙ, другий секретар обкому комсомолу: А чому, власне, ми говоримо тільки про тваринницьку продукцію? Є ще ж картопля, цибуля, фрукти...

С. ГРЕСЬКО, перший секретар Новоукраїнського райкому комсомолу: Не знаю, чому в інших районах не прийняли конкурс, але ми з керівниками райспоживспілки контакт знайшли відразу. На преміювання молодим сім'ям — майбутнім переможцям — виділено легковий автомобіль, мотоцикл, кольоровий телевізор. На сьогодні договори підписали не п'ять, як говорив Станіслав, а сім сімей, ще дванадцять подали заявки. До речі, усім їм виділено концентровані корми за пільговими цінами.

С. СНОПКОВ: Яку конкретно роботу провів райком?

С. ГРЕСЬКО: Ми роз'яснили умови змагання секретарям первинних, опублікували їх в районній газеті. Буваючи у відрядженнях, зустрічаємося з людьми. Тут головне зацікавити... Думаю, наприкінці року з обійстя молодих сімей надійде на приймальні пункти не лише 70 центнерів м'яса, 50 центнерів картоплі.

О. ШТАДЧЕНКО, завідувач відділом соціально-економічних проблем обкому комсомолу: Пам'ятається, «Молодий комунар» опублікував розповідь з вашого району. Чи цікавився хто досвідом організації роботи? Маю на увазі колеги з інших райкомів комсомолу?

С. ГРЕСЬКО: Так, ми допомагали налагодити справу колегам з Малої Виски. Зокрема, до нас приїжджав перший секретар райкому Сергій Щербак.

С. ЩЕРБАК: У нашому районі дві сім'ї уклали договір. Розумію, що цього мало, але нічого вдіяти ми не можемо. Аргументи колгоспів, які створюють всі умови для розвитку індивідуальних підсобних господарств, куди вагоміші, ніж примарні автомобілі. Тим паче, що автомобіль на преміювання в нас не виділили.

Анатолій ШАРОВ, перший секретар Новоархангельського райкому комсомолу: Ми провели семінар секретарів первинних, роздали їм плакати. Однак очіку-

РЕПОРТАЖ З КОМЕНТАРЕМ

вального ефекту не отримали. Люди співробітничать з місцевими господарствами. І це зрозуміло: молодняком забезпечують, фуражем теж, якщо присадибну ділянку треба обробити — прийдуть на допомогу. А заготконтори... У нас торік навіть цибулю не змогли від людей прийняти...

М. ПАЛАДІЙ: Тут мимоволі напрашується висновок: слід було б подібні конкурси проводити спільно з РАПО. Підтримка, зацікавленість господарств плюс певні стимули обов'язково дали б ефект. Але якщо вже ми сказали «А», то справу треба довести до логічного завершення. І тут працівникам райкомів слід проявити власну зацікавленість, компетентність. Особливої агітації не треба. Головне, щоб хоч кілька сімей взяли участь у конкурсі. Отримає хтось із них холодильник чи іншу дефіцитну річ — про це обов'язково довідаються односельці. Хтось із них включиться в змагання.

С. СНОПКОВ: Підсумовуючи все сказане, додам: ми всі повинні звертатися до матеріалів березневого (1988 р.) Пленуму ЦК КПРС, який виробив довгострокову стратегію оновлення сучасного села. Молодь повинна повірити в реальність цих планів. Повірити і допомогти в їх реалізації. Згаданий конкурс — один із штрихів масштабної роботи. Ми повинні всіляко сприяти успішному його проведенню.

ТОЧКА ЗОРУ КОРЕСПОНДЕНТА

Я майже зі стенографічною точністю відтворив атмосферу засідання секретаріату. Що показало розмова комсомольських працівників? На мій погляд, вона окреслила дві проблеми. Перша — невміння райкомів і міськомів організаційно забезпечити проведення довгострокових акцій. Про другу хочеться сказати дещо ширше.

— А що, власне, дає комсомолу конкурс? — несподівано запитав під час засідання секретаріату інструктор відділу ідеології і культури обкому комсомолу **Юрій ВОРОНОВ**. І, здається, потрапив у ціль.

А й справді, що? Споживкооперация, отримавши від населення дешеву продукцію, згодом матиме виручку від реалізації її за новими, нею встановленими цінами. І в той же час райкоми, котрі переходять на самофінансування, мають перспективу хіба що на стимули моральні.

Скажете, міркую не по державному? Як знати. Врешті-решт, невелика різниця в тому, яким чином потрапить продукція на прилавки — через систему державних закупок, тобто, через колгоспи, чи завдяки споживкооперации. Просто, здається, що подібний конкурс з продуманою системою стимулювання зі значно більшим успіхом могли провести РАПО. Та вони, як і водиться, свій шанс втратили. Отож нині у всіх, хто хоче мати авто (за власні гроші, але без черги) надія тільки на заготівельників.

Конкурс на краще обійстя молоді сім'ї триває. З його умовами можна познайомитися в райкомах комсомолу і заготівельних конторах.

М. ЧЕРНЕНКО,
кор. «Молодого комунара».

Державність мови, «Рідне слово» і демократія

ПРО ЦЕ І НЕ ТІЛЬКИ ВЕЛИ БЕСІДУ УЧАСНИКИ ОБГОВОРЕННЯ ПУБЛІКАЦІЙ «МОЛОДОГО КОМУНАРА»

«КРУГЛИЙ СТИЛ» «МК»

КОР: Образно кажучи, сьогоднішня розмова почалася багато раніше — у вересні 1987 року, коли «Молодий комунар» опублікував проблемну статтю Василя Бондаря «Своя мова — чужа?». Нагадаю, що викликала вона цілу зливу читачських відгуків. Як правило, це був суцільний «позитив» — тобто, статтю підтримували, схвалювали, в чомусь доповнювали. Деякі з читачських відгуків було опубліковано, в тому числі й доктор технічних наук, тодішнього працівника КІСМУ П. І. Мельника. Саме ця публікація про проблеми вживання української мови у вузівському середовищі викликала критичну реакцію у деяких викладачів суспільних дисциплін того ж інституту. У ґрунтовній статті-відгуці завідувача кафедри наукового комунізму В. А. Карпенко та доцента тієї ж кафедри М. Ю. Жихаревича «Гласність вимагає відповідальності» (номер «МК» за 22 жовтня 1988 року) засуджувалися деякі положення статті професора П. І. Мельника та (хоч і в значно меншій мірі) іншого учасника розмови — Ю. П. Сурміна, завідувача кафедри наукового комунізму Кіровоградського педінституту...

Після цього, як ви знаєте, розмова продовжилася, у ній взяли участь і вже названі тут товариші, і десятки читачів «Молодого комунара», чий листи було опубліковано. Так що розмова (як, очевидно, й проблема) не вичерпана.

М. Ю. ЖИХАРЕВИЧ: Я хочу почати з того, що в сприйнятті нашого із Валентиною Антонівною виступу і опонентами, і читачами, та й самою редакцією (я маю на увазі примітку, що редакція не поділяє усіх висловлених нами положень) — є певний елемент непорозуміння. Тому в зв'язку з цим, а також тому, що у мене поклалися деякі нові думки щодо наукової концепції соціалізму, я хочу ще раз пояснити свою позицію.

Річ у тому, що із Ю. П. Сурміна наші розходження не мають принципового значення. Не сприйняли ми тільки того, щоб мовну проблему вирішувати адміністративними методами. Що ж до статті П. І. Мельника, то нам видалися неприйнятними тон його висловлювань та положення про те, що концепція радянського народу як нової історичної спільності людей не сприяє розвитку окремих радянських націй, бо спрямована на інвекцію національних особливостей. Ніхто не висував концепції про радянський народ як безнаціональну масу. Тож П. І. Мельнику слід було полемізувати не з цією неіснуючою концепцією, а з тією, що була висунута в документі КПРС.

П. І. Мельник може поділяти або не поділяти концепцію радянського народу. Ми ж її розуміємо як історично нову соціальну й інтернаціональну спільність людей, де мова міжнародного спілкування (російська) існує при наявності і всебічному розвитку національних мов. А П. І. Мельник пише про безнаціональну спільність із єдиною російською мовою. КПРС такої концепції не висувала. Так що ми вважаємо це фальсифікацією. І в цьому — суть мого (а в одновірній мірі — і мого співрозмовника) несприйняття позиції П. І. Мельника. Денаруючи хороші гасла, не слід вдаватися до негідних методів.

В. Є. ПАНЧЕНКО: Але, на мою думку, П. І. Мельник і не збирався заперечувати партійну концепцію. Концепція правильна, річ лише у тому, як вона працює. Адже не вперше констатуємо: чимало прекрасних гасел у нас починають діяти «не в той бік». На практиці ж форсування «злиття націй» відбувалося. Разом з іншими перекосами в житті суспільства (маю на увазі в першу чергу економічні прорахунки) це й призвело країну до передкризової ситуації...

Тому, кажучи про саму концепцію, не можна оминати конкретний механізм її втілення. Саме цього, здається, і прагнув П. І. Мельник.

М. Ю. ЖИХАРЕВИЧ: Шановний Володимире Євгеновичу, в цілому погоджуючись із вами, я все ж підкреслю, що в полеміці з П. І. Мельником говорив не про це, а про його інтерпретацію концепції

радянського народу. Мені здається, що інший учасник обговорення проблеми в «МК» — Сергій Піддубний з Голованівська — значно ближчий до істини. Тобто: не відмовляючи українській мові у праві на існування, ми хотіли наголосити на неприйнятності адміністративно-примусових методів при впровадженні ідеї про її державність у життя. Треба, навпаки, подбати про всебічний розвиток культури українського народу, як і всіх інших народів, що проживають на території України, а на цій основі — досягти повнокровного життя української мови без ущемлення мов національних меншостей республіки. Для цього, наголошую, потрібні роки, компанія тут не зарадить.

В. Є. ПАНЧЕНКО: Цілком згоден. Існує, як говорив Дмитро Павличко, «закон клубка»: скільки часу проблеми, образно кажучи, «намотувалися», стільки їх треба буде й «розмотувати»...

М. Ю. ЖИХАРЕВИЧ: Але зробити це одним махом — значить спровокувати загострення міжнародних взаємин. Так от, щодо державного статусу української мови. Спочатку я вважав, що це зайве. Нині ж, після тривалих роздумів, дійшов іншої думки. Але який зміст вкладаю у все це? Те, що держава бере українську мову під свій захист, — цілком нормально і законно. Але при цьому повинна бути виключена примусовість. З трьох видів двомовності — координаційної, субординаційної і змішаної — найгіршою є остання, бо вона означає поширення «суржиків». Перевести на українську мову державний апарат, за що виступають прибічники державного статусу мови, — чи не найлегше завдання, по-моєму. Куди важче підняти рівень нашої культури настільки, щоб на зміну повсюдному мовному «суржикові» прийшла культурна, органічна українська мова. До речі, саме на це нас і націлює постанова ЦК Компартії України з питань інтернаціонального і патріотичного виховання.

Я не спеціаліст із мовних питань, але не сумніваюся, що попереднє думке серйозна робота. Ми, суспільствознавці, теж можемо тут зробити свій внесок у русло створення нової концепції соціалізму. Йдеться, зокрема, про проблему збереження національної самобутності усіх народів, які населяють нашу країну. У самій постановці цього питання, треба сказати, є значний елемент новизни. Демонтаж командно-адміністративної системи і оптимізація централізованого управління відкривають «шлюзи» для саморегуляції процесів соціалізму, в тому числі й на Україні. Уніфікація, втрата хоч одним народом самобутності — це безперечна втрата для всієї цивілізації, для всього людства.

В. Є. ПАНЧЕНКО: З цього приводу у мене є питання до Леоніда Михайловича. Від прочитання його газетної статті «Державна мова не обов'язкова» у мене склалося враження, що він вважає нинішній стан української мови за цілком благополучний...

Л. М. ГЛАЗОВ: Це не зовсім так. Річ у тому, що я подавав свою статтю під іншим заголовком: «Піднесення культури міжнародних відносин». Так що заголовок, який з'явився у газеті, — то вже «творчість» працівника, котрий готував публікацію. У методологічному розрізі скажу так: нам треба ще раз чітко уявити, що означає термін «державна мова». Я в цьому питанні схилься до тієї думки, яку тут висловив Михайло Юхимович.

КОР: З приводу заголовка: він хоч і був замінений, але взятий безпосередньо із тексту, запропонованого вами, Леоніде Михайловичу...

Л. М. ГЛАЗОВ: Можливо, я висловив тоді свою думку недостатньо чітко? Щодо свого особистого ставлення до української мови, як і до всієї іншої, то додаю ще дещо. Я росіянин, але з Україною пов'язав своє життя давно. Воював на IV-му Українському фронті. Відколи живу на Україні, читаю українські книги (а так само польські, чеські, словацькі). Ставлюся до

української мови з усією шанобою (у тому ж дусі, до речі, виховав і своїх дітей). І якщо я у своїй статті наголосив на успіхах, а не на втратах цієї мови, то це тільки тому, що вони теж є. Українська мова і в часи застою розвивалася, збагачувалася завдяки самовідданій праці науковців.

Нині ми живемо в двомовному середовищі. Загалом це позитивне явище. Визнаючи за українською мовою її право на державність, я, однак, не можу погодитися із таким визначенням мови, який дано в проекті Програми Народного руху України: «Мова — визначальний чинник нації».

В. М. МАНАКІН: А який же головний, на вашу думку?

Л. М. ГЛАЗОВ: Економіка. Мова не може бути фундаментом національного буття без економіки і культури, скажімо.

М. Ю. ЖИХАРЕВИЧ: Зауважу, що мова — це не головний визначник нації, але необхідний так само, як і всі інші ознаки нації. До речі, сталінське визначення про п'ять ознак нації на сьогодні далеко не ідеал для суспільствознавців... Повертаючись до предмета нашої розмови: потрібен закон про мову.

Л. М. ГЛАЗОВ: Але це не значить, що після прийняття закону можна буде заспокоїтися і нічого не робити.

В. Є. ПАНЧЕНКО: Цією конкретною роботою, до речі, зможе займатися новостворене Товариство української мови імені Т. Г. Шевченка. Якраз на момент нашої розмови в області вже почали організовуватися осередки цього товариства.

М. Ю. ЖИХАРЕВИЧ: Дозволю собі запропонувати дещо для майбутньої роботи товариства. Нам потрібні соціологічні дослідження, аби не будувати своїх пропозицій на ґрунті емпірики. І нам потрібна висока культура мовлення в усіх без винятку сферах. Бо, скажімо, довелось мені недавно бути в Тернополі, де висока культура української мови поєднується з уважливим ставленням до російської. Повернувшись додому, я став свідком невеличкого прояву «місцевої специфіки» у транспорті: в автобусі шостого маршруту, де оголошення станцій відбувається через запис на магнітній стрічці, раптом відмовив магнітофон. І ось тут замість дикторського (теж, до речі, далеко від ідеалу щодо вимови) тексту із гучномовця почулося оголошення на якійсь невідомій мові. Виявляється, це водій узявся оголошувати зупинки. І тим самим засвідчив загальний стан мовної культури у Кіровограді...

В. Є. ПАНЧЕНКО: Сподіваюся, що зі створенням Товариства української мови у нас з'явиться реальна можливість для конкретної роботи задля підвищення загального рівня мовної культури в Кіровограді, в інших містах і селах області. До речі, Товариство не лише вестиме пропаганду української культури, літератури, а й займатиметься дослідженнями. Так, ініціативна група, до якої належу і я, передбачає створення в рамках товариства секцій: соціолінгвістичної (яка займатиметься, приміром, вивченням мотивів мовної поведінки людей), українознавчої (музика, живопис, вивчення «білих плям» історії та культури, організація дискусій, зустрічей з молоддю на ці теми), фольклорної та інших — їхня кількість в сумарному підсумку залежатиме від потреб і можливостей громадської організації.

М. Ю. ЖИХАРЕВИЧ: Не зайве було б створити і, скажімо, історичну секцію.

А. М. КОРИНЬ: Згодна з тим, що попереднє у нас немало роботи складної і цікавої. Переконана, що вона повинна вестися спеціалістами — членами товариства. Але не виключаю й аматорських спроб. Ось, приміром, ми створили у себе в науковій бібліотеці імені Крупської соціологічну групу, яка розробила невеличку ан-

кету з 20-ти питань, що стосуються й сьогоднішньої теми. Поділюся деякими підсумками відповідей перших 30-х кореспондентів.

Усі вони — люди різного віку, стану, уподобань. Єдине, що їх об'єднує: всі вони активні читачі нашої бібліотеки. Так от, виявилось, що у себе вдома усі ці люди користуються українською мовою, чого не скажеш про їхню мову на роботі. З українських періодичних видань передплачують: «Молодий комунар» — 4, «Кіровоградську правду» — 4, «Літературну Україну» — 1; трапляються також журналі «Радянська жінка», «Перець», «Малютка» та інші. В бібліотеці ж найчастіше беруть читати такі журнали, як «Вітчизна», «Жовтень», «Ранок», «Дніпро». Цікаво, що не мають дома власної бібліотеки 7 кореспондентів (серед них — учитель, вихователь, студентка). Серед письменників, творчих людей знають і цінують, найбільше назвали Олеса Гончара (15), Павла Загребельного (9), Тараса Шевченка (лише 7), Володимира Силаренка, Юрія Мушкетика, Юрія Довга-Михайлика, Вадима Собна (по 4)... Усього ж було названо 65 прізвищ українських письменників, причому із них поетів — тільки 13. Серед найбільш читаних творів переважають детективи і пригодницькі...

Як бачите, навіть такий доволень переказ результатів анкетування дає чимало цікавої інформації для роздумів. Але, звісно, це тільки початок, перші неспівмірні кроки, хоча й вони вже можуть підказати напрям культурницької роботи. А початок їй уже, по-моєму, покладено. Ось і кіноафіші в основному українською мовою в Кіровограді стали реальністю, і подекуди — оголошення в транспорті, на автостанціях, і ляльковий театр узявся нарешті за постановку франкового «Ліса Микити»; нині і нас, бібліотечних працівників, почали запрошувати до російських шкіл з оглядами новінок української літератури, періодики...

В. М. МАНАКІН: Кіровоград знаходиться у центрі України, у його житті наявні типові для нашої республіки суспільні прояви, у тому числі і в національно-мовному питанні. Характерною особливістю нашої республіки (а так само й Білорусії) є те, що незнання української мови не призводить до нерозуміння. На Україні практично немає людей, які не розуміли б російської мови і не могли висловитися цією мовою. А от з українською — набагато складніше. Особисто я вбачаю вихід у піднесенні престижу української мови шляхом розширення сфери її вживання; введення державного статусу мови зовсім не означає її примусовості — особливо це справедливо для України й Білорусії через близькість української й білоруської мов до мови міжнародного спілкування — російської. Мені здається, що для піднесення національної культури треба подбати про виховання національної свідомості і взаємоповаги усіх народів, які живуть нині на території України.

Щодо визначення, що таке державна мова. Це, з точки зору науки, мова культури, економіки і державного будівництва в межах республіки. Двомовність, яка є нашим безперечним здобутком, зовсім не означає, приміром, двомовності на кону українського театру

В. Є. ПАНЧЕНКО: Ленін говорив про необхідність запровадження «найсуворіших правил» вживання національних мов у республіках. Очевидно, нині потреба в таких правилах — або, іншими словами, Закону про мови — особливо велика. Очевидно, вони мають передбачати й враховувати усі ті аспекти, які ми зачепили сьогодні в нашій розмові. Ясно одне: з практикою і атрибутикою «автономізаторства» маємо покінчити — цього вимагає від нас ситуація, цього вимагають завдання перебудови

Розмову записав
П. СЕЛЕЦЬКИЙ

У зустрічі «за круглим столом» взяли участь науковці з Кіровоградського інституту сільськогосподарського машинобудування — професор кафедри історії КПРС Л. М. ГЛАЗОВ та доцент кафедри наукового комунізму М. Ю. ЖИХАРЕВИЧ, редактор обласної наукової бібліотеки імені Крупської А. М. КОРИНЬ, завідувач кафедри практичного курсу російської мови Кіровоградського педагогічного інституту В. М. МАНАКІН та відповідальний секретар обласної філії Спілки письменників України В. Є. ПАНЧЕНКО. Характерно, що всі вони, за винятком В. М. Манакіна, теж виступали в «Молодому комунарі» під рубрикою «Рідне слово». А Володимир Миколайович виступав із цього ж приводу в «Кіровоградській правді», він безпосередньо причетний до вивчення проблем функціонування мов у обласному центрі. Так що «круглий стіл» став просто своєрідним підсумком попереднього заочного обміну думками.

Як виявилось, потреба в такій розмові була — не все з того, що висловлювали учасники в запалі заочної дискусії, залишається на сьогодні їхніми незмінними переконаннями. Деякі попередні твердження потребували, на думку їхніх авторів, додаткового уточнення й пояснення. Очевидно, це й посприяло тому, що розмова не звелася до звичайної констатації вже сказаного раніше; втім, судить самі...

5

«МОЛОДИЙ КОМУНАР»

20 травня 1989 року

«...СТАВЛЕННЯ адміні-страції садка до працівників інше, як терором, не назвеш. Це аж ніяк не боротьба з порушеннями, а винищення негодних, що посміли виступити проти. ...Завідуюча не аналізує на недоліки, а... придирається до всього, що їй не подобається, не рахуючись при цьому ні з чим, не аналізуючи в той же час свої вчинки. Починаючи з ранньої весни і до пізньої осені ми повинні по 2—3 години працювати на ділянках, залишаючи дітей без нагляду, це ж стосується і зборів та п'ятихвилинки, що затягуються на годину-півтори. Вони практично перетворюються на звичайні рахунки з кожними негодними працівниками. Думки, колективи завідувачі не існують, все робиться за принципом: «Я сказала, значить, буде так!». Ніякої доброзичливості і поваги до людей. Будь-яка ініціатива придушується відразу, якщо вона не до вподоби завідувачі. Ми зверталися до адміністрації заводу, в партбюро з цього приводу роздавалися анкети... Після одержання суворих догани вона стала ставитися до співробітників ще з більшою люттю. Звичайно, що не всі можуть висловити свою думку відкрито — це результат застою, в якому перебуває наш садок. У керівництві заводу вона в пошани, тому, що вміє показати себе... Звичайно, не всі витримують і як результат — за 5 років існування садочка пішло понад 40 чоловік. Більшість із них звільнилися аж ніяк не за власним бажанням, як було вказано в заявах. Люди стоїлися мовчати, повинні на нирок восторженствувати справедливості. Ми вважаємо, що стосовно нашої завідувачі повинні бути вжиті суворі заходи...».

Серйозні звинувачення висунула частина працівників (у подальшому розслідуванні з'ясується, що інша частина думає не зовсім так, хоча стосовно того будуть серйозні сумніви) проти Л. Г. Караманової. Працювати в установі, де виховуються діти, робити все для того, аби росли вони здоровими, розумними, добрими і разом з тим тероризувати вихователів, котрі поклялися зробити їх такими, — що може бути парадоксальнішим? До дітей треба йти із світлою чистою душою — це аксіома для всіх, хто з ними працює. А якщо ж тобі (маємо на увазі будь-кого з вихователів) зранку влаштують «рознос» і вже вкотре нагадують, що у тебе «все не так, як у людей», то де вже тут душі бути світлій. А поряд діти... Навіть не сумніваємося, що в першу чергу можуть постраждати вони, бо не кожен вихователь має таку нервову систему, як наш славетний співвітчизник М. М. Ісав, відомий телегалам під прізвиськом Штірліц. Йому було простіше: він знав, що перед ним ворог, а тут... «Я їм тільки добра бажаю» — це Любов Григорівна. «Від неї доброго слова не почуєш» — незгодні «бунтівники».

З подібним листом вихователів пішли й інші обличчя, де їм торкнулися послили садок відомий садочок, де виховуються діти, робити все для того, аби росли вони здоровими, розумними, добрими і разом з тим тероризувати вихователів, котрі поклялися зробити їх такими, — що може бути парадоксальнішим? До дітей треба йти із світлою чистою душою — це аксіома для всіх, хто з ними працює. А якщо ж тобі (маємо на увазі будь-кого з вихователів) зранку влаштують «рознос» і вже вкотре нагадують, що у тебе «все не так, як у людей», то де вже тут душі бути світлій. А поряд діти... Навіть не сумніваємося, що в першу чергу можуть постраждати вони, бо не кожен вихователь має таку нервову систему, як наш славетний співвітчизник М. М. Ісав, відомий телегалам під прізвиськом Штірліц. Йому було простіше: він знав, що перед ним ворог, а тут... «Я їм тільки добра бажаю» — це Любов Григорівна. «Від неї доброго слова не почуєш» — незгодні «бунтівники».

З подібним листом вихователів пішли й інші обличчя, де їм торкнулися послили садок відомий садочок, де виховуються діти, робити все для того, аби росли вони здоровими, розумними, добрими і разом з тим тероризувати вихователів, котрі поклялися зробити їх такими, — що може бути парадоксальнішим? До дітей треба йти із світлою чистою душою — це аксіома для всіх, хто з ними працює. А якщо ж тобі (маємо на увазі будь-кого з вихователів) зранку влаштують «рознос» і вже вкотре нагадують, що у тебе «все не так, як у людей», то де вже тут душі бути світлій. А поряд діти... Навіть не сумніваємося, що в першу чергу можуть постраждати вони, бо не кожен вихователь має таку нервову систему, як наш славетний співвітчизник М. М. Ісав, відомий телегалам під прізвиськом Штірліц. Йому було простіше: він знав, що перед ним ворог, а тут... «Я їм тільки добра бажаю» — це Любов Григорівна. «Від неї доброго слова не почуєш» — незгодні «бунтівники».

З подібним листом вихователів пішли й інші обличчя, де їм торкнулися послили садок відомий садочок, де виховуються діти, робити все для того, аби росли вони здоровими, розумними, добрими і разом з тим тероризувати вихователів, котрі поклялися зробити їх такими, — що може бути парадоксальнішим? До дітей треба йти із світлою чистою душою — це аксіома для всіх, хто з ними працює. А якщо ж тобі (маємо на увазі будь-кого з вихователів) зранку влаштують «рознос» і вже вкотре нагадують, що у тебе «все не так, як у людей», то де вже тут душі бути світлій. А поряд діти... Навіть не сумніваємося, що в першу чергу можуть постраждати вони, бо не кожен вихователь має таку нервову систему, як наш славетний співвітчизник М. М. Ісав, відомий телегалам під прізвиськом Штірліц. Йому було простіше: він знав, що перед ним ворог, а тут... «Я їм тільки добра бажаю» — це Любов Григорівна. «Від неї доброго слова не почуєш» — незгодні «бунтівники».

З подібним листом вихователів пішли й інші обличчя, де їм торкнулися послили садок відомий садочок, де виховуються діти, робити все для того, аби росли вони здоровими, розумними, добрими і разом з тим тероризувати вихователів, котрі поклялися зробити їх такими, — що може бути парадоксальнішим? До дітей треба йти із світлою чистою душою — це аксіома для всіх, хто з ними працює. А якщо ж тобі (маємо на увазі будь-кого з вихователів) зранку влаштують «рознос» і вже вкотре нагадують, що у тебе «все не так, як у людей», то де вже тут душі бути світлій. А поряд діти... Навіть не сумніваємося, що в першу чергу можуть постраждати вони, бо не кожен вихователь має таку нервову систему, як наш славетний співвітчизник М. М. Ісав, відомий телегалам під прізвиськом Штірліц. Йому було простіше: він знав, що перед ним ворог, а тут... «Я їм тільки добра бажаю» — це Любов Григорівна. «Від неї доброго слова не почуєш» — незгодні «бунтівники».

му світу, діти в цей час без нагляду. А вагітну виховательку в жіночу консультацію не відпустила, — як, мовляв, дітей залишити. На Новий рік ми не встигли організувати Діда Мороза, тому його зіграла одна з нянечок. Діти лишилися дуже вдоволені, а Любов Григорівна сказала, що все це нагадує їй бродячу циганщину...

— Я попросила Любов Григорівну купити магнітофон, щоб займатися з дітьми аеробікою. Купили, провели перше заняття, завідувача звеліла віднести магнітофон у кабінет, і так щодня. Він такий важкий, та ще колонки, що я не в силах його тягти щоразу. Отож і стоїть без діла. Любов Григорівна боїться, щоб не вкрали. Нові меблі в групі ми з батьками склали, розставили якомога зручніше, тарганів потруїли, прибрали. А Любов Григорівна — як обухом по голові: надто багато вільного місця, меблів не видно!

— Ми давали дітям місто (очевидно, на якісь концерти) — АБТ., вони виступили вдома, та хоч би «спасибі» почули від завідувачі. Я листа не підписувала, але зі сказаним там згодна.

— Треба, вважаю, так: одержав вихователів групу — і хай веде її до випуску. Тоді видно результати праці. А то групи міняють щоразу, кожен вихователь забирас з собою свою наочність. Ремонт самі робимо, Любов Григорівна каже: погані! А ми ж не спеціалісти...

— Я нянечкою працюю. Ганчірка не на місці — мінус 9 процентів премії, посперечалася із завідувачою — мінус 9 процентів премії...

— Мене покарали за неточність у документації. Хай. А от є в нас хлопчик, що півроку не ходив у садочок, і його ніхто не відраховував. 15 років працює, а такого терору не бачила...

Подальші оратори більше старалися згадати якісь грихи попередніх, говорили про свою роботу, чи виправдовувалися, чим виникали недовдоволення залу і зауваження заводської «комісії»: «Давайте говорити суто по скарі, про роботу завідувачі, а з'ясування ваших стосунків залиште на потім». На захист Л. Г. Караманової було сказано, що вона теж з усіма «на плантациях» працює, що часто відпускала з роботи, коли треба, що не всі знають особливості роботи завідувачі, що вона за всім не вгледить, бо буває подовгу на заводі...

Е. М. Вихрова підвела риску:

— Була я у вас і по анонімках, і так. Болше дивитися не буду. Все у вас не скандалах. Ні профспілкової, ні комсомольської організації не працюють. Чого б не обговорити це на зборах? А у вас усе на нотаціях. Чого вам, Любове Григорівно, стільки бути на заводі? Є ж загосп. Медіцина ваша погані працює. І плінність кадрів страшна...

Завідуюча слова так і не взяла (і ніхто її про це не попросив). Учасники зборів разоходилися із ізпачками. Тепер хоч заяву подати, хто із гіркою злобою: «А ми ж казали, що все по-старому».

вересня минулого року. Ситуація там була така: жінка ця перенесла тяжку операцію і більше як півроку не працювала. З цього, певно, все й почалося. Ось про що вона писала в партком заводу (подаються тільки уривки із заяви, бо вся вона займає всім сторінку — АБТ.):

«...Під час хвороби завідувача примушувала мене писати заяву на звільнення. 29 серпня після відпустки я вийшла на роботу. Вона заявила мені, що працювати зі мною не буде, щоб я йшла із садочка...Протягом двох тижнів вона як тільки могла, так змушувала наді мною. Я ледве допрацювала до 1 вересня (у цей день мали бути звітно-виборні партійні збори служби побуту і кадрів). Я про все на зборах розповіла і попросила створити комісію, яка б це перевірила...Потім із секретарем партбюро Е. М. Вихровою ми пішли в партком заводу, де все розповіли. Секретар парткому уважно вислухав, пообіцяв, що вона мене не чіпатиме. «Ідіть, спокійно працюйте, не нервуйте!» (М. М. Цуркан звільнилася через три місяці після заяви в партком, у грудні минулого року. За власним бажанням, Л. Г. Караманова на заяві написала «Не заперечую» — АБТ.).

...Оголосила новий розклад роботи бухгалтерів, три дні я повинна працювати з 10 до 15.30, а два дні — з 7 до 15.30. Я з цим графіком не згодна, бо всі чотири роки працювала з 8.30 до 17.00 (зараз на дверях бухгалтерів висить розклад — з 8.00 до 16.15? — АБТ.).

Профспілковий комітет (правильно бюро — АБТ.) втрапив сей авторитет. Аж, же, що б на його засіданнях

зацікавив той факт, що няня Т. І. Москальова мала віддати свої кровні 10 карбованців премії на щось. А хіба він не зацікавив народний контроль заводу, профком, економічну службу? Чи цей факт взято зі стелі? На жаль, про це — ні слова, та й про дещо інше — теж.

Однак довідка, настільки б сухою вона не була, крім з'ясування стосунків бухгалтера і завідувачі, дала дуже цінну інформацію, до якої, ще раз наголосую, мали б прислухатися на заводі. Не прислухались... А жаль... Та про все по-порядку. Справа в тому, що під час роботи комісії працівникам дитячого садка було роздано 40 анкет, які пропонували відповісти на запитання щодо якостей і методів керівництва завідувачі. Анкети були анонімні, отже, ті, хто їх приніс, справедливо надіялись на відверті і чіткі відповіді. Підсумки виявилися... А тім, судить самі.

1. Одноосібний приймає рішення до відмінок їх, нагнітає нервозність у колективі, рішення приймає без аналізу ситуації — 18 голів. 2. Вирішує справи разом з підлеглими, одноосібно вирішує тільки термінові питання — 22. 3. Навчає, часто робить зауваження, вносить догани, не дозволяє підлеглим давати поради і заперечує — 23. 4. Звертається до підлеглих з дорученнями, проханнями, порадами, вимогливостями — 17. 5. Придирається до під-

леглих, жодної. Мені, чесно кажучи, стало не по собі, думаю, не в мене у нас такі люди, що не можуть сказати правду навіть в анонімних анкетах. Дякалось, іде по коридору Любов Григорівна і несе в руках стосик наших відповідей. «Нате, Валентинно Сергійовно!» А в руках якийсь зібраний папірець. Я не можу стверджувати, що то була котрас із найнебезпечніших анкет, але й не перенонана, що це не так. Хіба порядні люди так чинять? (Як сказала Е. М. Вихрова, всі до єдиної анкети були здачі — АБТ.).

Отож, лишивши все так, як і було, на «Гідросилі» вирішили, що якось воно втрясеться, налагодиться і в колективі дитсада настане мир і благодать. Блажен, хто вірує та трічі нещасний той, хто помиляється. Тому, вирішивши обійтися без суворих заходів восени, керівники заводу самі вивувати в тому, що деяким із них довелося знехоту йти через півроку на ті бурхливі збори, про які мова вже йшла.

Що змінилося після них, чи навчили вони чомусь хоч цього разу товаришів, котрі вимушені були знову розбиратися із не зовсім нормальними взаєминими в колективі? З першого погляду здається, що так, бо після бурхливих і нервових зборів на світ з'явилася довідка, в якій чітко вказано, що обстановка в колективі д/с № 70 загострена до краю. Керівник авторитетом не користується через грубе, нетактовне, необ'єктивне ставлення до підле-

глих, а треба було згуртуватися для того, щоб поїхати разом кудись відпочити чи підміняти один одного. Це й наша заслуга, що садочок — один з кращих у місті, а якщо не вимагати, то все розвалиться. Караманова як керівник на своєму місці, якщо ж і є в неї недоліки, ми самі вивувати, треба було своєчасно сказати (М. М. Цуркан сказала: тепер працює в іншому місці — АБТ.).

Наталія ТИЩЕНКО, повар: — Нехай скажуть ті, хто підлісався, а потім відмовився. Чому вони так зробили?

Олена ЛОМАКИНА, санітарка-няня: — Я підписалася, а потім відмовилася, тому, що спочатку не прочитала, що там в листі написано. А тоді, коли іншим дівчатам принесли, я швиденько проглянула і сказала, що треба все вирішити в своєму колективі. Якщо нічого не змінилося, тоді нести листа на завод. Прийшли ми з Ніною Діхтяренко до дівчат (очевидно, тих, в кого зберігався «папір» — АБТ.), кажемо: дайте наші підписи, а вони — лист уже в профкомі.

О. О. ЗУБ-ЗОЛОТАРЬОВА, логопед: — Ніколи ніхто не піднімав ніяких питань, а тут... З приводу листа — так, конфлікт поступово назрівав, але всі мовчали. У кожно-

му з нас була своя позиція. Коли підписували лист, чому не по всіх групах пройшли, тільки до тих, хто має зуб на Любов Григорівну? Треба було нам все вирішувати на своїх зборах. Багато конфліктів було тому, що завідувача сама працює до зносу і від нас цього вимагав. У нас нелади не тільки між колективом і Любов Григорівною, а й між деякими працівниками.

Ольга ШАПОВАЛ, машиніст по правню спецадагу: — Справа тут не в кейтках і кушах. Як людина вона непогана, як керівник повинна бути вимогливою. Але було й таке, що вона грюкнула дверима. Іще одне — для мене геть не зрозуміло, чому завідувача після цього конфлікту викликала по одному дівчат в кабінет. Що це — «обробка»?

С. М. ЧЕРНИКОВ, столяр: — На минулих зборах весь вогонь був на Любов Григорівну, на цих зборах — всі за неї. Вважаю — і те погано, і це погано. Так, є у нас образи на завідувача, а може, й у неї є на нас? Ні разу не чув, щоб Караманова на когось кричала. Чому не давати, профбюро ніколи не ставили питання стосунків завідувачі і колективу?

М. Г. КЕРБИЦЬКА, завідувач садка: — Я люблю

вод переїхав на господарство і хоче знати, кому і за що він платити премію (завод щоразу виділяє в дошкульні заклади певний преміальний фонд і вже на місці, в садочку повинні вирішувати, кому і за що давати. А кого й обминути — АБТ.).

Далі. Хіба так важко працювати на ділянці? Ніде не записано, що вихователь повинен копати, але він і няня повинні забезпечити належні санітарно-гігієнічні умови у приміщеннях і на території(?) дитсада.

Так, я викликала дівчат до себе в кабінет, говорила з ними. А що б ви зробили на моєму місці? Бесідували ми і з О. В. Бєлік, вона залишилася при своїй думці, я при своїй.

Іще кілька побажань, з якими виступили О. Шаповал, Н. Г. Кербицька та голова жіноцтва Н. П. Профача стосовно того, щоб після цих зборів не було більше звільнень, і підвели риску.

Чесно кажучи, іншого тону цих зборів ми і не чекали, бо і в попередніх бесідах майже з усіма, хто брав слово, говорилось те ж саме, може, трохи різніше тоді приходила думка, що часто форми і методи роботи завідувачі в колективі не завжди прийнятні для всіх. На зборах, подрадах вона в першу чергу говорить про недоліки, недоробки, а варто починати з того, що є хорошего в кожній групі. «Є там частини правди», — говорить логопед О. О. Зуб-Золотарьова (стосовно листа — АБТ.), — але ті факти багато втратили від способу, з яким за неї вирішили боротися. Кляуза — не кращий варіант».

Отже, лист, підписаний третинною колективом (потім, правда, четвертою, ніж відмовилися, кажуть, що самі, а втім, нехай це буде на їхній совість — АБТ.), інша його частина твердо вважає кляузою, незважаючи навіть на те, що деякі факти, як мовиться, підтверджені. Позиція багатьох із них ясна — вона начальницька, що скаже, треба й робити.

— Ви помилилися, — це О. В. Бєлік, вихователь, — що мова на зборах йшла в основному про наші досягнення — і фізробота на висоті, і територія, як ялечна, та й завідувача старість ради нас. І тільки дехто одним двома реченнями згадав, що обстановка в садочку була не завжди нормальною. А ми ж в першу чергу говорили про моральний клімат. Вона змішав тебе з багнюкою на педадрі, а тоді на самості: «Ну, ви ж розумієте...» І взагалі розгадати її одне говорити, через кілька хвилин абсолютно проти-вляжно. Вона природжена артистка і в багатьох ситуаціях не просто щось по-практичному розідає, а грає. Причому, грає так блискучо, що ти, вихователь, не можеш не піддатися. Вона була в садочку, де й знаходиться Дошка пошани мікрорайону «Гідросиловець» (хто знав, що дороги так перетнуться). Портрет Любов Григорівни вівіс там до пізньої осені минулого року, хоч зазана вона була до першотравневих свят, про що свідчить запис у трудовій книжці. Як з'ясувалося на заводі, портрети на дошках пошани оновлюються двічі — перед Перельцем і Дінем мали новобудівника, котрий відна-часть — нічній переслі. Тому, як і всі інші, завідувача д/с № 70 мала б «поступитися» комусь іншому. Однак портрет її вів і в жовтні, і в листопаді... Це після того, як 5 жовтня минулого року її слухали на засіданні партбюро служби побуту і кадрів у зв'язку із скаргою М. М. Цуркан (остання, як речі, одержала партійне стягнення, як сказала Е. М. Вихрова, за недостатню поведінку під час розмови у кабінеті завідувачі. Любов же Григорівна обійшлася...).

ПРОТКО стосунки завідувачі і О. В. Бєлік, котра в минулому році була головою профбюро, можна охарактеризувати так: найшла коса на камінь. Із нинішнім профформом проблем майже немає. Запропонувала Нелю Григорівну Караманову (Н. Г. Кербицька сама про це сказала), хоча голову профбюро обирають, каякільки нам відомо, тільки його члени. Завідувача ж у профспілковому бюро не входять... Є у садку п'ятикласні, з'являються і куври (мається на увазі за-

М. Г. КЕРБИЦЬКА, завідувач садка: — Я люблю

пали там «сучасно». Однак, ймовірно, із журналом, де записовані дітки, котрі повинні були б спати саме тут, а не вдома, ми дійшли висновку, що нам могло б не пошастити не тільки сьогодні, а значно раніше. Судити самі. З лютого у списку нічної групи 28 дітей із 12 груп (у січні було 30).

А тепер зробимо підрахунки. У січні за 9 чергувань 30 дітей мали б зробити 270 дітотнів чи дітотночей — як хочете, так і називайте. Реально ж їх було зроблено тільки 12. У лютому з 28 дітей в нічну групу ходило тільки двоє: Осика Серьожа (12 разів) і Шахоткін Максим (6). В березні — картина аналогічна — Серьожа із 13 разів був 10, Максим — тільки один. А за три дні квітня — не приїшов ні разу ніхто із 28-ми.

Тут вина не стільки нічної виховательки («я все одно без роботи не сиджу, ось методисті скільки дала»), як незрозуміла позиція завідувачі. Невже вона не знала, що нічна група фактично порожня? За штатним розписом на 2(?) нічні групи в д/с № 70 віділено 3 ставки — вихователя, помічника вихователя і санітарки-няні («ми давали ставку тільки на одну нічну групу, то Л. Г. Караманова принесла нам 2 списки дітей ясельного і садового віку, які залишатимуться на ніч, тому й виділили їм ще 2 ставки» — це Л. М. Дудаті, начальник планово-економічного бюро відділу праці і зарплати «Гідросилі» — АБТ.). Коментарі повинні зробити не в редакції, а, мабуть-таки на заводі.

Не можемо промовчати й ще про один факт. Завідувача на цій посаді з початку 1978 року. Л. Г. Караманова працює в д/с № 70 з часу його неофіційного відкриття — кінця 1983 року. За цей час Любов Григорівну двічі заносили на Дошку пошани: один раз — заводську, другий — мікрорайону «Гідросиловець». За 11 років роботи Єлизавета Максимівна такої честі не удостоїлася. Хоча як про працівника і людину на заводі ніхто про неї слова поганого не сказав...

Одна із авторів цього матеріалу, до речі, й «познайомилася» (заочно, правда) із Л. Г. Карамановою, очікуючи тролейбуса на зупинці біля колишнього четвертого профтехучилища, де й знаходиться Дошка пошани мікрорайону «Гідросиловець» (хто знав, що дороги так перетнуться). Портрет Любов Григорівни вівіс там до пізньої осені минулого року, хоч зазана вона була до першотравневих свят, про що свідчить запис у трудовій книжці. Як з'ясувалося на заводі, портрети на дошках пошани оновлюються двічі — перед Перельцем і Дінем мали новобудівника, котрий відна-часть — нічній переслі. Тому, як і всі інші, завідувача д/с № 70 мала б «поступитися» комусь іншому. Однак портрет її вів і в жовтні, і в листопаді... Це після того, як 5 жовтня минулого року її слухали на засіданні партбюро служби побуту і кадрів у зв'язку із скаргою М. М. Цуркан (остання, як речі, одержала партійне стягнення, як сказала Е. М. Вихрова, за недостатню поведінку під час розмови у кабінеті завідувачі. Любов же Григорівна обійшлася...).

П ОКИ ми розбиралися зі скаргою, у неї вклинилася новий сюжет. Л. Г. Караманова почала аналізувати на клопик і подати, намагачись узяти під контроль рух можливих газетних статті. Це не було написано й прийнято відповідати і

В ТІМ, у інших садках теж подібне трапляється. Не так давно в редакцію прийшла вихователька і стала скаржитися на затискування завідувача і її творчої ініціативи, говорила, що скликає з цього приводу збори колективу, просила прийняти відповідати і

максимум було зробити так, щоб стаття взагалі не вийшла. Може, і раніше шляхом використання довіри непоінформованих людей їй вдавалося не давати виходу на широкі маси негативної інформації про себе? А програмою-мінімум, очевидно, — заздалегідь поспіяти недовіру до кореспондентів і використати для майбутнього свого захисту, таке, наприклад, твердження: «Один із авторів статті — подруга Олени Петрівни Негребецької»...

Обидва автори статті познайомилися з О. П. Негребецькою в редакції, коли вона принесла скаргу. Не знали до того і жодного іншого працівника дитсада, і діти наших друзів туди не ходять, і наші знайомі там ніколи не працювали...

Пишемо ці рядки, а тут відчиняються двері і: «А що там у вас за стаття про сімдесяті дитсадок? Хто писав? Та ви тих людей не знаєте...».

Он навіть як. Із гармат стріляють по горобцях — адже газета нічого не вирішує — тільки інформую і аналізує. Але ще раз нагадаємо читачам: не кореспонденти зазіхали на авторитет Л. Г. Караманової, а в колективі перманентно вже кілька років нуртує недовдоволення керівником.

Хоча є спроби переконати і редакцію, і адміністрацію заводу в тому, що це не так. Бо в той час, коли на «Гідросилі» був підготовлений нараз про внесення Любов Григорівни суворих догани за невиконання працівниками нормальних стосунків у колективі їй було дано випробувальний строк, пошта принесла ще один лист (вірніше, його копію, бо оригінал, певно, пішов на завод — АБТ.). На ім'я директора, секретаря парткому та голови профкому підписмства, підписаний 39 працівниками дитсада (серед них, до речі, є і ті, хто перший лист називав кляузою або говорив, що ніколи нікуди ніякі писульки не писав, краще все в очі сказати... — АБТ.).

Заключна і, певно, ключова фраза цього листа така: «Висловлюємо повне довіря нашій завідувачі Т. Карамановій Л. Г.». Претензії скаржників до неї автори вважають безпідставними, мовляв, озеленення саду — справа благородна, завідувача не була некоретною, а тільки вимогливою, не кожен витримає такий темп, якого вимагає робота в дитсадку, за короткий час садочок досяг значних успіхів, а скаржники не прири-жання і невміння працювати, неправильно використовувати демонстрацію і гласність...

Лист містив і заклики (очевидно, до всіх чотирьох адресатів): «Присмо надати їй (завідувачі — АБТ.) і нам можливість самостійно розібратися в даній ситуації. А хто не давав зробити цього раніше, до скарги!.. І далі: «Ми вимагаємо, щоб скаржники не знаходили підтримки у адміністрації заводу. Тобто не слухайте їх, а слухайте нас, так! Така недовіра однієї частини колективу до іншої — це раз підтвердила нам висновок про неблагополучний мікроклімат у дитсадку».

В ТІМ, у інших садках теж подібне трапляється. Не так давно в редакцію прийшла вихователька і стала скаржитися на затискування завідувача і її творчої ініціативи, говорила, що скликає з цього приводу збори колективу, просила прийняти відповідати і

ПЕРЕБУДОВА: ТВОЯ ПОЗИЦІЯ

Фотографує
Василь
ГРИБ

ТРИ ВІКТОРІЇ «КОЛОСА-1»

З 6 по 10 травня на стадіоні факультету фізвиховання педінституту пройшли зональні змагання першості УРСР з хокею на траві серед дівчат 1971—1972 р. н. У змаганнях взяли участь кіровоградський «Колос-1», запорізька «Стріла», сумський «Буревісник», первомайський «Хімік» (Харківська область). У Кіровоград не прибула бердичівська команда, отож до змагань була допущена поза конкурсом наша молодша команда — 1975—1976 р. н. — «Колос-2».

Право на вихід у фінал завойовували три команди. Та якщо мало хто сумнівався, що «Колос-1» і «Стріла» здобудуть його без особливих проблем, то за третю путівку точилася запекла боротьба. Врешті, останній день змагань повністю прояснив ситуацію:

1. «Колос-1» — 7 очок.
2. «Стріла» (Зп) — 6.
3. «Буревісник» (С) — 4.
4. «Хімік» (Пм) — 3.
5. «Колос-2» — 0.

Докладніше про наші команди. Наша перша команда втратила очку у грі з сумським «Буревісником», хоча мала незаперечну перевагу. Кінцем кінцем це незаплановане очко і вивело сумчанок на третю, рятівну, сходинку. Легко перемігши «Хімік» — 2:0 та «Колос-2» — 6:0, наші хокеїстки в останній день змагань зустрілися із «Стрілою». Запоріжчанки до того не втратили жодного очка. І щоб очолити «зону», нашим хокеїстам потрібна була тільки перемога. У напруженій жорсткій боротьбі наші землячки і таки добилися — 3:2.

Усі дівчата заслужили добрих слів, але, мабуть, найбільший внесок у перемогу внесли дві Вікторії — нападаюча Гаращенко та півзахисниця Новальчук.

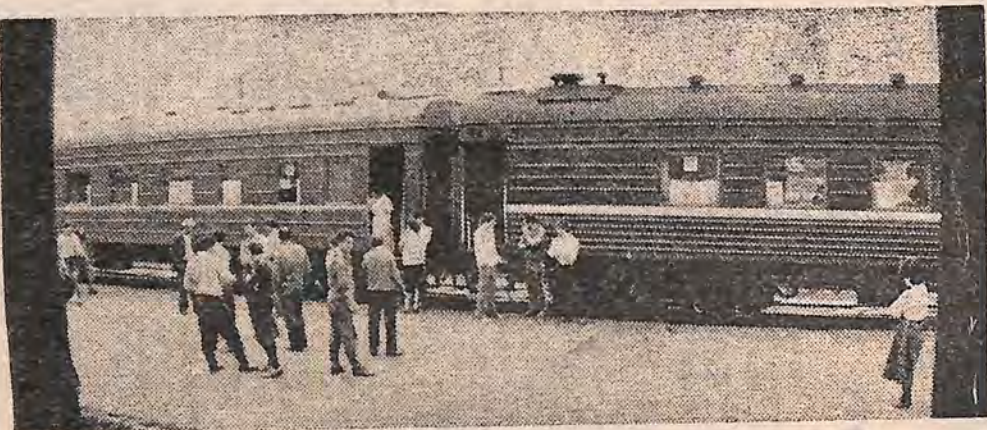
Хорошу школу пройшли хокеїстки нашої другої команди, хоча й не набрали жодного очка. Дівчата, незважаючи на різницю у віці, у кожному матчі билися до останнього. Особливо корисним для них був матч із «Стрілою», де вони спромоглися двічі взяти ворота одного з фаворитів змагань.

Сьогодні «Колос-1» під керівництвом старшого тренера області з хокею на траві Володимира Федоровича Шептицького готується до фіналу. В якому змагатимуться шість кращих колективів республіки. Турнір не за горами — через літвора місяці у Нетишині Хмельницької області.

А. ШПАК.

Талант на цукор № 015835, виданий на ім'я Моздзянської Наталії Володимирівни, працівниці ПЕДИНСИМ. Зам. № 217.

При Знам'янському щебеневому заводі організовано

**КООПЕРАТИВ
«АСФАЛЬТ»**

по виробництву асфальту для продажу населенню за затвердженими роздрібними цінами — 22 карбованці за 1 тону.

АДМІНІСТРАЦІЯ
Зам. № 220.

«А-а-а, це та Знам'янка...»

Театр — з вішалки, Знам'янка — ...Ясна річ, Знам'янка із залізничної починається. В яні 6 Європи не поспішав і в яні 6 круїзи не вибирався пасажир, а неодмінно хоч кілька хвилин постіти на котрійсь із колій Знам'янського залізничного вузла. Так нажуть знам'янчани, і в тому перебільшення небагато. А що за свій вік перебачили бойові бабуні переміщення небагато. А що за свій вік перебачили бойові бабуні переміщення небагато. А що за свій вік перебачили бойові бабуні переміщення небагато.

Сірі під'їзди до станції плямують оранжеві кацавейки трудівників колії. Ім трохи не до перипетій відпускників і подорожуючих: зранку й до смерну — шпалі, болти, семафори й переміначі... Якось скрашувати буденну працю їм, вочевидь, мають транспаранти і планати на стінах службових приміщень. Дякують за це місцевому керівництву вони чи ні — маленька таємниця, а от пасажирів від закіптюжених портретів вождів світового пролетаріату в найнесподіваніших місцях, якби нажучи, підшоковує...

Однак, як нажучуть мешканці Знам'янки, «це — отдельные недостатки».

Життя багатьох із них тісно пов'язане із залізницею. Студентка Миколаївського залізничного технікуму Ганна КОВАЛЕНКО недовзі повернеться до рідного міста техніком-електриком (то вона — серед берез)... Нашому фотокорові В. Грибу зустрічні школярі, звісно, сказали, що збираються стати залізничниками, але в кого-кого, а в них точно це все попереду...

На знімках, які за браком місця не потрапили на полосу, — всюди зелень. Так, Знам'янка пишається своїм зеленим шатром. Один центральний парк залізничників імені Леніна чого вартий! Але й тут бувають сюрпризи: столітні дуби ні-ні та й валяться на алеї. Не від старості у жилах — то їм спішать вкорочувати віну відпочиваючі... Екзотику пропонують і міські автомаршрути: часто навіть потужні вантажівки годинами безсило борсаються в баюрах-ковбаннях. До слова — анекдот: «Зустрічає один залізничник іншого...».

Але ні — колоритніше їх розповідають самі залізничники. Та ще — відомі вже вам бабусі у торгових рядах.

Хочете полюбити Знам'янку? Готуйте карбованця, фотоапарата і — на вокзал. О восьмій ранку — поїзд з Одеси.

8

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

1. БЕЗ ЗАЙВИХ ЕМОЦІЙ

— Отакої! — вигукнув мій старий друг, довідавшись про мету мого приїзду в Знам'янку. — Готельний сервіс у Знам'янці не набагато кращий, ніж будь-де в області. Звичайно, «Лісова поляна» це не Компаніївка, Новоархангельськ, Мала Виска, але... — махнувши рукою, сказав, — радіоточка не працює, телевізора в номері немає. Вже майже два місяці не дивлюся ні програму «Час», ні улюблену передачу «Погляд». Ходити по коридорах «Лісової поляни», не ризикуючи зламати ногу, важко. — І вдруге махнувши рукою, він раптом перевів мову на інше. — Не здо-

2. «МЕСІР НЕ ЛЮБИТЬ ЖИТИ В ГОТЕЛЯХ»

Один із мешканців кіровоградського готелю «Київ» як згодом з'ясувалося, ведучий програми Новосибірського цирку І. Л. Іванов, здивувався, що має справу з кореспондентом.

— Вперше бачу, щоб журналіст цікавився готельним сервісом. Який там сервіс? Ось ліжко, ось

білизна чиста, свіжа. В номерах прибрано, затишно. Правда, за цією косметикою дуже швидко проступає те, про що йшлося вище. Зіпсовані меблі, побутові прилади. Та й справді готельні працівники в цьому не винні. У готелях їх тимчасовим жителям дуже мало справи до тих, хто житиме після них. Їм нічого не варто зіпсувати меблі, відкорковувати пляшки, забруднити чи й спалити килим. В тому ж бобринецькому готелі «Весна» мені скаржились на мешканців: «Ледає встигли змінити віконні штори, як їх тут же зіпсували».

Директор готельного об'єднання Кіровограда П. М. Сич хапався за голову: кляті телевізори замучили. «Уявляєте, не встигаємо ремонтувати. А потім нові клієнти скаржаться: гроші взяли,

вже капас. Свідчить це про недобросовісність ремонтників, про їхню економічну незацікавленість працювати добре. Але незацікавленість у тому плані, що «все одно зарплату одержу, після мене — хоч потоп». І капас на голову жителів номеру першої категорії (що означає немаленьку суму за проживання), а там, дивись, і до потопу дійде.

Готельна адміністрація не винна? Але ж хтось прийняв готель після ремонту, де недоробки неозброєним оком були видні?

Не будемо ігнорувати й те, що готелі в області знаходяться, як правило, в непристосованих приміщеннях. Знам'янський готель першого розряду «Лісова поляна» ледає не в аварійному стані. На його ремонт потрібно 128 тисяч. Де взяти цю суму, поки щ

СЕРВІС

(РОЗДУМИ
З ПРИВОДУ)

галися цукру привезти, чаю випити з чим.

Втім, це зовсім не про інше, а теж проблема готельного сервісу. І від самих готельних працівників доводилось чути «цукрові скарги», але про це трохи згодом.

Знам'янський готель «Лісова поляна» не можна порівняти з готелями Компаніївки, Малої Виски чи того ж Бобринця. В Знам'янці хоч якийсь натяк на готельний сервіс є, якщо цей сервіс існує взагалі. Плануючи статтю про готелі, пригадала і відомий хейлівський роман, ще раз його перечитала. Відверто кажучи, читання викликало не дуже приємні думки про стан готельного сервісу у «насі», а «не в них». Проблеми, які вирішувались героями хейлівського роману ще в 60-ті роки, в нашому готельному сервісі невідомо коли й вирішуватимуться. Ну кого, скажіть, турбує, що розгніваний неможливістю подивитися «Погляд», мешканець готелю відмовиться жити в «Лісовій поляні»? Або кого хвилюватиме, що наступного разу я вже не захочу жити в готелі «Весна» міста Бобринця, де умови проживання гірші від просто поганих? Вже одне те, що «всі послуги надворі» відлякує приїжджих. Бобринецький готель — не виняток серед готелів Кіровоградщини, але давайте зупинимось на ньому. Та спочатку, любий читачу, повернись до епіграфа, який обрав для свого роману Артур Хейлі і спокушена його славою автор цих рядків. Повернись і нехай не запаморочиться тобі в голові. Бо для готелів нашої області це щось із сфери наукової фантастики відносно бані і тихої кімнати.

Втім, кімната справді була тихою, не буду перебільшувати. Вікно виходило на центральну вулицю міста, але Бобринець у цьому відношенні просто райський куточок. Отже спокійний відпочинок мені гарантувався. Правда, вже з самого початку почалися конфлікти з дверима. Вони то не замикались, то навпаки, відкриті їх без належного хисту нічого й сподіватися. І нарешті чергова покоївка М. В. Криворотенко, заглянувши наді мною, запропонувала: «Давайте я переведу вас в інший номер. Він, правда, на третьому, але зараз в готелі людей мало, житимете одна». Покидаючи свій «розкішний» номер, я, зізнаюсь, не жалувала ні за об'єктом, засмалцьованим дермантинним стільцем, ні за телевізором, справність якого ще не встигла перевірити, ні за старим ліжком. За готельний комфорт у цьому номері довелося би платити 2 крб. 70 коп.

стіл. Телевізор, бачите. Знадобилось 2 години 45 хвилин...

З'ясувалося, 2 години 45 хвилин довелося йому чаклувати над телевізором, аби подивитися довгожданний футбольний матч.

— Даруйте, ви не одесит? — запідозрила я, слухаючи емоційні тиради господаря готельного номера.

— Москвич. Корінний. Сретенка. Народився, женився. Готельним сервісом мене не злякаєш. Я різні готелі бачив. І вищої категорії, куди простому смертному — зась, і такі, як «Шахтар».

«Шахтар» — готель в Олександрії, «куди поїхав цирк», після Кіровограда. Трохи налякати Ігоря Леонідовича я все-таки сподівалася. Мовляв, після «Шахтаря» ви ще згадаєте «Київ»... Звичайно, якщо порівнювати олександрійський готель з бобринецьким чи компаніївським, то в Олександрії ще можна жити!

Я перепрошую за літературні ремінісценції, однак не можу від них утриматися. Тільки згадаю не американця Хейлі, а нашого співвітчизника Михайла Булгакова, зокрема, одного з героїв «Майстра і Маргарити», князя мороку Воланда, котрий не любив жити в готелях. Примхливому месіру потрібен був простір. Що б сказав цей любитель простору, потрапивши в олександрійський «Шахтар», де в номері, розрахованому на двох чоловік, важко розвернутися одному?

Взагалі невідомо, чим керувалися проектувальники готелів, тільки не турботою про тих, хто тут проживатиме. Навіть у Світловодську, цьому сучасному, якоюсь мірою модерному місті у «Славутичі», наприклад, рожевих надій на готельний сервіс не виникає. Хоч «Славутич» і не готель у повному розумінні, але умови тут могли бути кращими. Про «Жовтень» я не говорю, хоч простору там більше, жити незатишніше і неприємніше.

3. РАХУНОК ЗА ПОСЛУГИ

— Наш готель четвертого розряду, — спокійно пояснювала головний бухгалтер бобринецького готелю «Весна» О. І. Маркова. — Нижчого вже не буває. Я розумію, людям образливо жити в такому готелі. Але ж це не від нас залежить. Місто старе. Реліквія... Але скажіть чесно, ви маєте претензії до готельної обслуги? У номері не прибирається? Білизна брудна? Ні, подібних претензій у мене не було. Як не було їх і в «Лісовій поляні», коли разом зі старшим адміністратором В. А. Усашином відвідали кілька номерів.

а телевізор не працює. Сервіс! А що робити, коли тисячі проходять через готелі і кожен вважає своїм обов'язком продемонструвати знання техніки».

Петро Михайлович мав рацію. Люди, що поселяються в готелях, нерідко ставляться до всього зверхньо і необережно: «А що це — моє!».

Доки подібна психологія існуватиме, про «готельний сервіс на рівні» говорити не доведеться. Хоч і образливо це, але зрозуміти готельну адміністрацію, яка не поспішає будь-кого селити у хороші номери, можна. Адже за перебитий посуд, пошкоджені меблі доводиться платити з власної кишені. А заробітна плата у готельної обслуги і, зокрема, у покоївки, сміхотворно маленька. Їм чомусь навіть нічні не виплачують.

Я зовсім не збираюсь виправдовувати незадовільний готельний сервіс. Але й забувати про безкультур'я громадян нечесно. Це теж одна з причин його незадовільності.

Не може залишатися байдужим те, що над головою готельного клієнта дірявий дах, що сантехніка в жалювистому стані і це привілеї не тільки готелів області, але й обласного центру. Наприклад, у старому корпусі готелю «Україна» мешканцям ледає не на голову капас, навіть у трикімнатному люксі по стінах — наприклад, патьоки. Завідуюча готелем І. В. Колотій повідомила, що в старий корпус людей поселяють в разі гострої потреби. Але ж це неправда! Покоївки, які про інформацію завідуючої не знали, запевняли, що мешканці у них завжди є. А про готельний сервіс ніхто не дбає. Бо він не тільки в тому, щоб напоїти гостей чаєм чи кавою. До речі, не зайве сказати і про культуру обслуговування. Якимсь під час перебування в Кіровограді народних артистів СРСР Т. Таякіної і В. Ковтуна мене запросили на чашечку кави. Покоївка подала нам каву у великих склянках з підстаканниками. Чи станемо ми врешті інтелігентними людьми? Невже в кіровоградських готелях ніхто не чує про правила хорошого тону?

Але все це, зрозуміло, дрібниці. Хоча з них і складаються великі претензії до готельного сервісу.

4. СТАРЕ І НОВЕ

Ще з 1979 року існує план реконструкції старого корпусу «України», як пояснив мені П. М. Сич. «А зараз який рік?», — гірко всміхнувся директор готельного об'єднання. Та що там старий корпус, он в новому корпусі ремонт зробили порівняно недавно, а на голови проживаючим

невідомо, а взяти конче необхідно, бо всього можна чекати!

На жаль, моє бажання поговорити про стан готелів в області з відповідними службами обліконкому виявилось нездійсненим. В записничці з півдняни телефонів осіб, до яких можна звертатися з цього приводу. А хто конкретно займається готельним сервісом, схоже, в приймальнях обліконкому не знають. Нарешті, все-таки довелося вийти на заступника начальника відділу комунального обслуговування М. П. Настасієнка. На жаль, зустрівся зі мною Микола Павлович не зміг, пославшись на зайнятість. Порадив поговорити з економістом готельного об'єднання. Ну що ж, з економістом так з економістом. Тим більше, що область хворіє тим же хворобами, що й місто.

Ось, наприклад, мило. У першому кварталі нинішнього року готельне об'єднання туалетне мило, туалетний папір, пральний порошок не отримувало зовсім. А свіжа білизна потрібна всім. І любителів кава в готелі чимало проживає. А в квітні каву в готелі «Київ», наприклад, також не одержували, хоч план по її реалізації покоївки повинні виконувати. Взагалі, роботі покоївки варто було б присвятити окремий розділ. Проблема тут збиралася багато, як і у всьому готельному господарстві.

— Сподіваюсь, ви не будете звинувачувати нас в бездіяльності, — турбувався П. М. Сич. — Що можемо — робимо.

Звинувачувати в бездіяльності не маю підстав. Перспектив у готельного об'єднання багато. Із деякими з них Петро Михайлович мене познайомив. Наприклад, з елементами госпрозрахунку, перспективами співробітництва з болгарськими колегами, можливістю встановити взаємний контакт з деякими містами України з метою попереднього замовлення місць.

Важче говорити про перспективи бобринецької «Весни», знам'янської «Лісової поляни», інших райцентріських готелів. Але навіть радіючи можливим змінам, розширенню сервісу, ми ще довго сприйматимемо епіграф до роману Артура Хейлі «Готель» (перепрошую, читачу, повернись до нього ще раз) в кращому випадку як нереальність для нашого готельного сервісу.

— На що ви сподіваєтесь, — кепкував з мене Іванов, — перевернути світ своєю статтею? Який резон писати про те, чого немає. Наївні ви люди, журналісти.

Навіщо так, Ігоре Леонідовичу? Мабуть, моя стаття справді нічого не змінить. Коли б я була в цьому перекопана, можливо й не писала б її. А раптом? Ви не припускаєтесь такої думки, шановний Ігоре Леонідовичу?

Валентина Левченко.

«Мандрівнику,
зупинись у цьому
недостойному
домі. Баня готова
і тиха кімната
чекає на тебе.
Заходь же,
заходь».
Напис на дверях
готелю
в Такамацу,
Японія.
(Епіграф
до роману
Артура Хейлі
«Готель»),

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

20 травня 1989 року

ПЛАНЕТА

Й. ФОРНОШ: «ТРЕБА САМИМ РОБИТИ ПОЛІТИКУ»

Перебуваючи у відрядженні в Угорщині, наш кореспондент узяв коротке інтерв'ю в Йозефа Форноша, секретаря обкому комсомолу області Бекеш.

Я переглядав знімки в редакції обласної газети, коли до фотолабораторії зайшла мила дівчина і повідомила, що на мене в суєтному кабінеті чекає секретар обкому комсомолу області. З радістю пішов знайомитися.

Звати мого співбесідника

Йозеф, прізвище Форнош. Іштван Буковинський, мій колега за професією, виявив бажання бути перекладачем. Вже в голові крутяться запитання — насамперед, думаю, поцікавлюся, як в Угорщині приймають у комсомол.

Йозеф сидів у м'якому кріслі. Одяг — легенькі штани типу «банани» і простенька тенісна з лейбом якоїсь західної країни. От тобі і секретар обкому, подумалося. У нас такого не побачиш: чого доброго, янби зручний і вигідний одяг носили в спену працівники обкому комсомолу, як би їх тоді без отой «сиромної суворості одягу» відрізнити від інших? А так — запростом: костюм, світла сорочка і краватка...

— Прийом у нас схожий на той, що і в Радянському Союзі. Він проходить здебільшого за принципом: «хочеш вступити, бачиш у цьому необхідність — вступи». Для кількості не треба нам комсомольців.

— Але хіба не варто проводити агітаційну, навіть пропагандистську роботу серед категорії молодих людей, які можуть стати спіл-

чанами? Думаю, краще юнаків і дівчат направити в комсомол, ніж залишити «на вулиці».

— Найкраща пропаганда — це не розповідь про те, як буде добре, чи що ми робитимемо, а те, що вже зробили. Лише справжніми, які говорять самі про себе, можна говорити про вплив комсомолу на молоді. У Бекешчабі — другий у країні спортивний комплекс. Там займаються здебільшого молоді люди. Вони ж, зазвичай, живуть серед товаришів. І їх з собою приводять. Скажу, що проблем з відвідуванням комплексу нема. От тобі і захоплення молоді. Це, повір, набагато краще, ніж тинятися вулицями.

— А що, є у вас і такі?

— Можна подумати, що «такіх» у СРСР немає. Певно, кількість таких людей є скрізь. До речі, в нас, аби було лише бажання, можна цікаво провести вечір у ресторані, на дискотеці.

— Напевне, не кожен зможе піти в ресторан, де ціни... Тим більше підліток. Заради одного вечора витратити чималу суму...

— Думаю, нічого поганого не буде, якщо комсомольці чи неспівкова молоді веселитиметься на дискотеках у барах, ресторанах. Навпаки. Хай краще витратять на вечір велику суму (не кожен же день, врешті-решт) на такий відпочинок, ніж захоплюватися наркотиками і спиртним.

— Твоє ставлення до рокерів, металістів?

— Ми прагнемо зрозуміти їх. Люди поганими не народжуються. От ми і прагнемо знайти спільну мову. Ми їм пояснюємо, що вони недалеко від нас, що ми дихаємо одним повітрям. Провели в себе експеримент: організували зустріч тих, кого ми не розуміємо і хто нас не розуміє.

— І не боїся, що цією зустріччю ви їхні роздіблені «сили» об'єднаєте?

— Ні. У нас було інше — ігри, вікторини, конкурси. В основному у зустрічі брали участь некомсомольці. Хоча такі ж самі хлопці й дівчата, як і спільчани. Просто-напросто їх треба приблизити, що ми й робимо.

— Йозеф, давай повернемося до питання сили і можливості комсомолу. Як би ти відповів на нього?

— Відповім прикладами. Рухається, хоча ще і повільно, житлова проблема. Уряд нашої країни мав до 1992 року розробити концепцію по вирішенню цієї проблеми. Але наш комсомол з цим строком не погоджувався: надто довго довелося б молоді чекати своїх пільг. Уряд нас зрозумів, і в березні 1988 року концепція була прийнята.

Зміст концепції такий: забезпечення соціальної справедливості між молодим і старшим поколінням. Давайте подивимося, хто в привілейованішому становищі? Старші сплячуть у податки, молоді теж їх сплячуть. Для всіх вони однакові, але суди самі у старшого, а деякі знощадження,

А у молоді? Інколи немає навіть підтримки батьків. Де ж тут соціальна справедливість?

— Як ти особисто, Йозеф, розумієш таке поняття як «авторитет комсомолу»? Чому суть цього авторитету? Звичайно, якщо він є.

— Авторитет комсомолу залежить в першу чергу від авторитету комуністичної партії.

Про нинішніх комсомольців УНР скажу, що них значно зросла зацікавленість політикою, особливо міжнародною. Можливо, це навіть зв'язано з ім'ям М. С. Горбачова, для того, як він став реальним секретарем комуністичної партії Радянського Союзу.

— Яку роль відіграє комсомол у втіленні в життя економічної реформи в Угорщині? Наскільки мені відомо із засобів масової інформації та пропаганди, в УНР надто важке економічне становище. Що про це думає молоді?

— Про роль скажу так: добре працювати, щоб нас хвалили, це замало. Треба самим робити політику. Ми надіємося, що з цим завданням справимося. Хоча прилавки наших магазинів і не страждають від нестачі товарів, однак ціни на них такі, що... І вони постійно зростають. Нікого таке становище не задовольняє. Тим більше — молоді, яка від диспропорції бажання і можливостей найбільше страждає. Думаю, це теж незабаром вирішиться на користь всіх угорців, в першу чергу, молодих.

Інтерв'ю вів
Юрій ХРОВИЙ.

Бекешчаба (УНР) —
Кіровоград.

ВІД РЕДАКЦІЇ: На час публікованої розмови в Угорщині ще не знали, як складеться стан справ з комсомолом. З повідомлень засобів масової інформації і пропаганди нам стало відомо, що зміни в складі УНР відбулися. Про це розповімо в інтерв'ю після того, як наш кореспондент ще раз зустріне-ть-ся з своїм попереднім співрозмовником (а це буде незабаром...).

Сінгапур — одна з найекзотичніших держав Південно-Східної Азії. Вона розміщена на півдні Малакського півострова, поблизу екватора. У складі населення переважають китайці, є малайці, а також вихідці з країн Південно-Східної Азії.

На знімку: наречена.

Фото В. СЕМЕНОВА.

У класі Річарда Хендринсона для вихованців ледь вистачає місць. У вчителів велика терпеливість: він не впадає у розпач навіть коли учні задержуватимуть і метушливі, а проте вони — не просто хлопчики і дівчатка, а... — нагадав. Це єдина у світі незвична школа була відкрита містером Хендринсоном 8 років тому на околиці Сіднею. Мета її — одомашнювання полугайів. Клієнтів вистачає. Усього через два тижні навчання ви дістанете цілком освіченого птаха, який знає, що відлітати не можна, турбувати марно господаря також небезпечно, а нас різні команди.

Фотокоріжка ТАРС.

Карний розшук повідомляє

Кіровограді! Оперативна обстановка в області, як і в країні, складна. Будьте пильними! Допомогайте органам правопорядку у боротьбі з порушеннями громадського спокою. Пам'ятайте, багато що залежить від кожного з нас.

Відділенням карного розшуку Ленінського РВВС розшукується Ушаков Ігор Андрійович, 1952 року народження. Особа без певного місця проживання «БОМЖ».

Його прикмети: середнього зросту, середнього тілоскладу, обличчя овальне, лоб високий, брови низькі, кущисті, губи тонкі, підборіддя квадратне, волосся темне, пряме.

Зловживає алкоголем. Якщо комусь щось відомо про громадянина Ушакова, повідомляйте, будь ласка, по телефону 97-7-48 (карний розшук Ленінського РВВС).

За здійснення злочинів Кіровським РВВС міста Кіровограда розшукується Кушнір Микола Григорович, 1952 року народження, раніше засуджуваний. Без певного місця проживання.

Його прикмети: зріст 175 см, худорлявий, волосся темне, пряме, обличчя овальної форми, смагляве.

Особливих прикмет немає.

Громадяни, можливо комусь відоме місце перебування злочинця, просимо звертатися в чергову частину Кіровського РВВС по телефону 3-43-41. Карний розшук сподівається на допомогу.

10

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

20 травня 1989 року

КОКОМ: кому потрібна надсекретність?

Не підозрював, що КОКОМ — Координаційний комітет за контролем над експортом до соціалістичних країн — виявиться настільки засекреченою організацією.

Мої телефонні дзвінки в американське посольство у Парижі — вважалися, що штаб-квартира КОКОМ знаходиться при ньому. — не завершилися успіхом. — Пошало лише переговорити з цілим штабом телефоністик, секретарш, котрі просто по ланцюжку переключали мене з одного номера на інший. «А хто вам, зрештою, дав цей телефон?» — крижаним тоном поцінавився одна з них. Згодом, за нотувавши, хто і чому виявляє інтерес до чергової наради експертів КОКОМ, пообіцяла: «Вам зателефонують». Вона повторила цю фразу і наступного дня...

Із досить скромних повідомлень французької преси слідувало, що представники КОКОМ, куди входять США та їхні союзники по НАТО, за винятком Ісландії і Японії, зібралися у квітні в Парижі, щоб опрацювати списки товарів і технологій, заборонених до ввезення у соцкраїни. Кілька обставин змушували цього разу чекати новин. Французькі журналісти зазначали, що це була перша нарада КОКОМ після виведення радянських військ з Афганістану. У свій час введення військ до ДРА було приводом для погіршення торговельних стосунків. Потепління між Сходом і Заходом настало. Зрештою, незабаром 1992 рік — рік Єдиної Європи, в якій не повинно бути торговельних бар'єрів.

Досить якісь західній фірмі переступити через впроваджені КОКОМ обмеження на експорт до соцкраїн, як проти неї з'являються жорстокі санкції. Японський фірмі «Тошба», яка продала СРСР заборонену на думку КОКОМ технологію, на три роки обмежено доступ на внутрішній ринок США. А кілька людей, котрі брали участь в організації угоди між французькою машинобудівною фірмою «Форест-Ліне» та радянськими партнерами, перебувають сьогодні у Франції під слідством. Як розказав головний редактор спеціалізованого журналу «Технологі» Марк Шабррой, справа «Форест-Ліне» «трамувала» дуже багато французьких промисловців.

Давно відомо, що наявність «чорного списку» КОКОМ, де містяться близько 1800 найменувань, ускладнює торговельні операції з СРСР й іншими соціалістичними країнами. Процедура узгодження того, що можна, а що не можна постачати до цих країн, займає багато часу. Як правило, мова йде не про сам виріб, а про його складові.

Уже давно представники європейських країн, що входять до КОКОМ, а також Японії ставлять перед США питання про «пом'якшення» списків КОКОМ. «Європейці і японці висловлюють підозру, що Америка оголошує секретними саме ті товари, у виробництві яких вона сама неконкурентоздатна», — зазначає французька економічна газета «Трибюн де л'експансьон».

Той же головний редактор журналу «Технологі» М. Шабррой, котрий опублікував у журналі репортаж про експортні можливості радянського верстатобудівництва, вважає, що в перспективі американці побоюються конкуренції з бо-

ку СРСР, котрий вже тепер, впроваджуючи у виробництво окремі технологічні елементи, вироблені на Заході, успішно експортує верстати дешеві і такі, що відповідають світовим стандартам.

Якщо завтра КОКОМ раптом припинить існування, — говорить Марк Шабррой, — то об'єм торгівлі між Францією і СРСР зразу зросте. Головне, вона буде налагоджена в таких областях, де її нині просто немає.

Вийти зі складу КОКОМ? Це неможливо, — зазначає М. Шабррой. — Кооперація в галузі технологій з американцями дуже тісна, і вони одразу позбавлять нашу промисловість необхідних для неї поставок.

Дмитро ЯКУШКІН,
власкор АПН.

Париж.

НА ЗНІМКУ: біла найткового кіоску у Шангаї.

Фото Сінхуа — ТАРС.

НЕЗБАГНЕННА МАГІЯ «ГРОН ГНІВУ»

Півстоліття тому, у квітні 1939 року, на полицях книгарень США з'явився новий роман Джона Стейнбека «Грона гніву». Річниця ця не пройшла непомітною у Сполучених Штатах Америки. Видавництво «Вікінг» видало нове видання роману з передмовою відомого публіциста Стадса Теркела. Це ж видавництво порадувало своїх читачів і випуском щоденників Дж. Стейнбека за період 1938—1941 рр., пов'язаних з написанням роману.

Відгуки на ці видання вийшли в газеті «Нью-Йорк таймс», журналі «Нейшн», тижневику «Бук ревію». Критик «Нью-Йорк таймс» зазначає, що роман Дж. Стейнбека і по сьогодні «зберігає свою вражаючу силу». Причиною тому, на його думку, — образи головних героїв, котрі і сьогодні сприймаються реальними фігурами. Журнал «Нейшн» пише у зв'язку з цим, що й нині об'єднана профспілка сільськогосподарських працівників та її керівник Цезар Шавез борються за ті ж права, що й герої роману, сім'я Джоуїз, ще у тридцять роки.

Американці прагнуть розгадати, у чому ж криється «незбагнена магія» роману, який ось уже піввіку привертає увагу читачів не тільки у США, але й в інших країнах. На перший погляд, написаний він по-буденному. Роман сприймався не лише як факт літературного життя, але і як помітне явище суспільно-політичного життя країни.

Сергій БАТУРИН,
кор. АПН.

Вашінгтон.

Фото Сінхуа — ТАРС.

3 22 по 28 травня

понеділок

22 ТРАВНЯ

ЦТ (I програма)

15.30 — Новини. 15.45 — Грає А. Князев (віолончель). 16.15 — Сільські горизонти. Прем'єра документальних фільмів «А у полі вітер», «Сільське господарство». Кіножурнал. 16.45 — Хвилини поезії. 16.50 — Новини. 16.55 — Дитяча година. 3 уроком французької мови. 17.55 — Прикмети фестивалю. 18.25 — Мультифільми «Олексієві казки», «Бабусина парасолька». 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Автопортрет. Ми і економіка. 19.50 — В. Тендряков. «Хліб для собак». Телевістатива. Прем'єра. 21.00 — «Час». 21.40 — Говорять народні депутати СРСР. 21.50 — Прем'єра музичного художнього телефільму «Мій театр». За участю заслуженої артистки РРФСР О. Камбурової. 22.55 — Сьогодні у світі. 23.10 — «Прозріння». Фільм-балет на музику Т. Когана. Прем'єра.

УТ

16.30 — Новини. 16.45 — Фільм-концерт «Шкільна оперета». 17.05 — Науково-популярний фільм «Розповіді про Шевченка». 18.00 — Грають юні музиканти. 18.30 — День за днем. (Кіровоград). 18.50 — Мультифільми. (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — «Час рішень» — час дій. 20.00 — Прем'єра телефільму «Хай буде вам по вірі вашій». 20.30 — «Довір'я». Огляд листів. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Все про кіно. 23.00 — Вечірній вісник. 23.20 — Звучить романс.

ЦТ (II програма)

17.05 — Екранізація творів А. Чехова. «Дещо з губернського життя». Художній телефільм. 18.35 — Новини. 18.45 — «Генерал Топтін». Мультифільм. 19.00 — «Далекий Схід». Кіножурнал. 19.10 — Телестудії міст РРФСР. Програма Челябінської студії телебачення. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Прем'єра документального телефільму «Гімнasti з Володимира». 20.45 — Маленький концерт. 21.00 — «Час». 21.40 — Говорять народні депутати СРСР. 21.50 — Екранізація творів А. Чехова. «Дещо з губернського життя». Художній телефільм. 23.00 — Ранкова пошта (повтор).

вівторок

23 ТРАВНЯ

ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — «Дюймовочка». Мультифільм. 9.05 — В. Тендряков. «Хліб для собак». Телевістатива. 10.15 — Новини. 10.20 — «Мій театр». Музичний художній телефільм. 11.30 — Дитяча година. 3 уроком французької мови. 12.30 — Це було... було... 15.30 — Новини. 15.45 — Концерт ансамблю російських народних інструментів «Орнамент». 16.15 — Прем'єра документальних фільмів «Мама», «У випадку загибелі претензії не пред'являть...». 16.50 — Хвилини поезії. 16.55 — Новини. 17.00 — Здрастуй, музико! 17.45 — «Африка: стародавня і вічно молода». Кінопрограма. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Тайгові наспіви. 19.30 — Резонанс. Інформованість громадськості і зовнішня політика. 21.00 — «Час». 21.40 — Говорять народні депутати СРСР. 21.50 — Відкриття Днів культури Республіки Куба в СРСР. Передача з Великого театру Союзу РСР. По закінченні — Сьогодні у світі.

УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Доброго вам здоров'я. 9.50 — Все про кіно. 11.10 — «Народні таланти». 11.40 — Новини. 11.50 — 3 концерти Все-союзного конкурсу скрипалів. 16.30 — Новини. 16.40 — Для дітей. «Веселка». 17.10 — Документальний телефільм «Та не одразу мене...». 17.30 — Цивільна оборона — справа кожного. 18.00 — «У пам'яті народній». (Кіровоград). 18.40 — Телефільм. (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Стосується кожного. Транспорт напередодні літа. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Урочисте закриття сьяти літератури й мистецтва «В сім'ї вольний, новий», присвяченого 175-річчю від дня народження Т. Г. Шевченка. Відеорепортаж. 23.10 — Вечірній вісник.

ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.45 — Науково-популярні фільми «Жива вода», «Таземнія «Летючого голландця». 8.35, 9.35 — Етика і психологія сімейного життя. 9 кл. 9.05 — Французька мова. 1 рік навчання. 10.05 — «Повість про слов'янські письмена». Науково-популярний фільм. 10.35, 11.35 — Географія. 6 кл. 11.05 — Французька мова. 2 рік навчання. 12.05 — «Дещо з губернського життя». Художній телефільм. 13.35 — Новини. 13.40 — Ритмічна гімнастика. 17.05 — Фільми студій союзних республік. «Ідеальний пейзаж у пустелі». Художній телефільм. 18.10 — Телестудії міст РРФСР. Програма Алтайської студії телебачення. 18.30 — Новини. 18.40 — Зустрічалися раніше з вами ми... Співає заслужена артистка Киргизької РСР С. Чотнараєва. 19.10 — Реклама. 19.15 — Ритмічна гімнастика. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Держтелерадіо Латвійської РСР. 21.00 — «Час». 21.40 — Говорять народні депутати СРСР. 21.50 — Фільми студій союзних республік. «Ідеальний пейзаж у пустелі». Художній телефільм. 22.55 — Прем'єра документального телефільму «Поки дихаю, сподіваюсь...». 23.15 — Новини.

середа

24 ТРАВНЯ

ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Здрастуй, музико! 9.20 — Мультифільми «Що на що схоже», «Ох і Ах йдуть у похід», «Про маленьку Касю і великого вовка». 9.50 — Концерт молодіжного естрадного ансамблю. 10.15 — Новини. 10.25 — «Невгамовний Вепрев». Документальний телефільм. 11.20 — Клуб мандрівників. 15.30 — Новини. 15.45 — Музична скарбниця. Концерт з творів Я.-С. Баха. 16.25 — Документальні фільми НРБ «Легенда про великих першопросвітителів», «Продовження традиції». 16.55 — Новини. 17.00 — Дитяча година. 3 уроком англійської мови. 18.00 — Діалог з комп'ютером. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Це ви можете. 19.30 — Прем'єра мультифільму «Сон». 19.40 — Мелодія і пісні кримських татар. Виконує ансамбль «Нарамсиль». 20.00 — «Невгамовний Вепрев». Документальний телефільм. 21.00 — «Час». 21.40 — Говорять народні депутати СРСР. 21.50 — Спорт для всіх. 22.10 — Футбол. Кубок європейських чемпіонів. Фінал. «Мілан» (Італія) — «Стяуа» (Румунія). У перерві — 23.00 — Сьогодні у світі.

УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Село і люди. 9.45 — Музика Я. Штрауса. 10.15 — Міжнародний телеміст Київ — Софія. 11.45 — Співає О. Стрельченко. 12.25 — Новини. 12.35 — Концерт Державного симфонічного російського народного хору. 16.30 — Новини. 16.45 — Телепост на спорудженні Дніпровського гідровузла. 17.00 — Прем'єра документального телефільму. 18.00 — Фільм-концерт «Любов моя і смутини, Буковина». 18.30 — День за днем. (Кіровоград). 18.50 — Кінозамальовка. (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Оперативний пост АК. 19.40 — Агитпроп: проблеми, пошуки. (Кіровоград). 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Міжнародний телеміст Київ — Софія (відео-повтор). 23.10 — Вечірній вісник.

ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Науково-популярні фільми «Лісова метеостанція», «Якого кольору літо». 8.35, 9.35 — Музика. 7 кл. М. Мусоргський. 9.05 — Німецька мова. 1 рік навчання. 10.05 — Біологія. Біологічні методи захисту рослин. 10.35, 11.35 — Фізика. 6 кл. Космічні польоти. 11.05 — Німецька мова. 2 рік навчання. 12.05 — «Ідеальний пейзаж у пустелі». Художній телефільм. 13.10 — Новини. 17.05 — Телестудії міст РРФСР. Програма Ростовської студії телебачення. 18.05 — Новини. 18.15 — Мультифільми. 18.55 — Футбол. Чемпіонат СРСР. «Динамо» (Тбілісі) — «Спартак». 1 і 2 тайми. У перерві — Вечірня казка. 20.50 — Сибір на екрані. 21.00 — «Час». 21.40 — Говорять народні депутати СРСР. 21.50 — «Знак долі». Музичний художній телефільм про народну артистку СРСР В. Давидову. 23.10 — Новини.

четвер

25 ТРАВНЯ

ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Фільм — дитям. «Тиму і його команда». 9.55 — Відкриття з'їзду народних де-

путатів СРСР. По закінченні — Пісні і танці народів СРСР. 11.30 — Футбол. Кубок європейських чемпіонів. Фінал. «Мілан» (Італія) — «Стяуа» (Румунія). 15.30 — Новини. 15.40 — Музика у пам'ятниках архітектури. 16.10 — Портрет сучасника. Документальні фільми «Спиритизм», «Джамма». 16.50 — Новини. 16.55 — Прем'єра мультифільмів «Лісовий концерт», «Велика подорож», «Огіркова конячка». 17.25 — ...До шістнадцяти і старші. 18.10 — «Симон-музикант». Музично-поетична фантазія за мотивами поеми Я. Коласа на музику Г. Пукста. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Влада — Радам. Телеміст Москва — Рязань — Брест. 19.45 — В. А. Моцарт. Симфонія № 15 соль мажор. 20.00 — В. Славкін. «Картина». Телевістатива. Прем'єра. 21.00 — «Час». 22.00 — Музика в ефірі. Частина 1. 23.00 — Сьогодні у світі. 23.15 — Музика в ефірі. Частина 2.

УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Таланти твої, Україно. Концерт. 9.55 — Відкриття з'їзду народних депутатів СРСР. 16.30 — Новини. 16.40 — Для дітей. «Веселка». 17.10 — Республіканська фізико-математична школа. 17.40 — Фільм-концерт «Назми-недокази». 18.00 — Екологія — турбота спільна. 18.30 — Музичний фільм «По сторінках стародавніх рукописів». 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Художня панорама. На виставці творів Іллі Глазунова. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 22.00 — Молодіжна студія «Гарт». 23.15 — Вечірній вісник.

ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — «Загадка бухти Кратерної». Науково-популярний фільм. 8.45, 9.35 — Природознавство. 4 кл. 9.05 — Іспанська мова. 1 рік навчання. 9.55 — Відкриття з'їзду народних депутатів СРСР. По закінченні — Пісні і танці народів СРСР. 11.30 — Експедиція у XXI століття. 12.30 — Діалог з комп'ютером. 13.15 — Музика. Богатирські образи у творчості О. Бородини. 13.55 — «Олександр Покиришкін». Документальний телефільм. 14.55 — За безпеку руху. 15.00 — Співають чоловічі робітничі хори і ансамблі Росії. 15.55 — «Ось знову віноно». Фільм-концерт. 16.55 — «Театральний сезон». Художній телефільм. Прем'єра. 18.00 — «Дває слів у листі». Документальний телефільм. 18.45 — Музичний ярмарок. Клуб ділових людей Міжнародного телефестивалю. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Держтелерадіо Узбецької РСР. «Справа, якої могло не бути». 20.50 — Молдавське скло. Документальний телефільм. 21.00 — «Час». 22.00 — «Театральний сезон». Художній телефільм. Прем'єра. 23.05 — Прем'єра документального телефільму «Таллінський зоопарк». 23.35 — Новини.

п'ятниця

26 ТРАВНЯ

ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — «Чорна нурка». Мультифільм. 8.55 — В. Славкін. «Картина». Телевістатива. 9.55 — На з'їзді народних депутатів СРСР. 10.05 — «Моя життя — музика». Фільм-концерт про народного артиста СРСР диригента К. Іванова. 10.55 — Дитяча година. 3 уроком англійської мови. 11.55 — Ліричний концерт. Співає Г. Каменний. 12.20 — Людина. Земля. Всесвіт. 13.20 — Всі люблять

цирк. 13.00 — Фільм — дитям. «Там, де є острів». 15.30 — На з'їзді народних депутатів СРСР. 15.45 — Грає лауреат Всеросійського конкурсу В. Круглов (домра). 16.05 — Курсу В. Круглов «Друге ди-Документальні фільми «Холодні випробування», «Холодні випробування», «Холодні випробування». 16.55 — «Дізна бочка». Мультифільм. 17.05 — Образ. Літературна гра для старшокласників. 17.50 — Прем'єра документального фільму «Пришельці». 18.15 — Інтерсигнал. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — На з'їзді народних депутатів СРСР. Інформаційний випуск. 21.00 — «Час». 22.00 — Це було... було... 22.20 — Погляд. 00.05 — Мультифільми для дорослих «Фальшива нота», «Снігові люди», «Банальна історія».

УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Художній телефільм «Топінамбурі». 1 і 2 серії. 11.30 — Музичний телефільм «3 натури малювала Катерина Білокур». 11.55 — Молодіжна студія «Гарт». 13.10 — Новини. 16.30 — Новини. 16.40 — Для дітей. «Сонячне коло». 17.10 — Музичний фільм «Співає Я. Гнатюк». 17.30 — Ім'я на борту. Про легендарного льотчика Маринеско. 18.00 — Твори для скрипки та фортепіано. 18.30 — Інформаційна програма «Тиждень». (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — «Темп». Теледіалог про проблеми науково-технічного прогресу. 20.30 — Анонс міжнародного телемісту. 20.40 — Реклама. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 22.00 — Художній фільм «Сон». 23.30 — Новини.

ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — «Про тих, хто пам'ятає...». Документальний фільм. 8.45, 9.35 — Світ, що нас оточує. 2 кл. 9.05 — Англійська мова. 1 рік навчання. 9.55 — Роби з нами, роби, як ми, роби краще нас. 10.55 — Співає Я. Кобзон. 12.00 — «Театральний сезон». Художній телефільм. 13.05 — Наука: теорія, експеримент, практика. 13.50 — Географія. Дослідження М. Миклухо-Маклая. 14.20 — Англійська мова. 2 рік навчання. 14.50 — Ритмічна гімнастика. 15.20 — «Шляхом надії». Документальний телефільм. 15.50 — Телеміст Москва — Софія. 17.05 — Прем'єра документального телефільму «Кортік для адміралів». 17.25 — Держтелерадіо Чечено-Інгушської АРСР. 18.15 — Мультифільми. 19.05 — 3 наших фондів. Концерт К. та Р. Лісіціан. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Ритмічна гімнастика. 20.45 — Народні мелодії. 21.00 — «Час». 22.00 — 3 фонди ЦТ. «Запам'ятайте мене такою». Художній телефільм. 1 і 2 серії. 00.25 — Новини.

субота

27 ТРАВНЯ

ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Домашня академія. 9.05 — Голоси народних інструментів. 9.35 — «Ліній». Мультифільм. 10.00 — «Пронягині». Документальний телефільм. 11.00 — Концерт. 11.20 — Прем'єра документального телефільму «Вчимося разом». 12.00 — Очевидне — неймовірне. 13.00 — «Я люблю тебе, життя». 13.05 — Фільми за участю Андрія Миронова. «Фантазія Фабриєва». 1 і 2 серії. 15.30 — На сесії Верховної Ради СРСР. 15.40 — В країнах соціалізму. 16.10 — Мультифільм. 16.30 — Зустріч в Концертній студії Останіно з диригентом і художнім керівником дитячої хорової школи «Весна» А. Пономарьовим. 18.15 — 15 хвилин з життя жінки. 18.30 — 9-а сту-

дія. 19.30 — Концерт до відкриття Міжнародного фестивалю «Веселка». Концерт народної творчості «Веселка». 21.00 — «Час». 22.00 — Супутник телеглядача. 22.20 — В суботу ввечері. Сатира в мультиплікації. 22.50 — «Ян поживає?». Моновістава Е. Петросяна. 00.35 — Відлуння: події тижня. 00.50 — Страсті по «Бітлз».

УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Ритмічна гімнастика. 9.50 — Документальний фільм «Ім'я йому Київ». 10.15 — Вперше на екрані УТ художній фільм «Імпровізація на тему біографії». 11.30 — 3 концерти Все-союзного фестивалю мистецтва «Київська весна». В перерві — Новини. 13.45 — Доброго вам здоров'я. 14.15 — Солдатські листи. 15.00 — «Київ — місто миру і дружби». Театралізований концерт на честь дня Києва. Репортаж з площі біля монумента на честь возз'єднання України з Росією. 16.30 — Музичний фільм «Ти моя пісню». 16.45 — Скарби музеїв України. 17.00 — Суботні зустрічі. 18.30 — Сатиричний об'єктив. 19.00 — Актуальна камера. 19.35 — «Сонячні кларнети». Самодіяльні художні колективи Хмельницької області. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Міжнародний телеміст Київ — Бірмінгем. 23.05 — Вечірній вісник.

ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.20 — Сільська година. 9.20 — Найбільший музей світу. Лувр. 10 серія. 9.55 — Грає брас-квінтет Великого театру СРСР. 10.10 — Кінопубліцистика союзних республік. 10.30 — «Я, слідчий...». Художній фільм з субтитрами. 11.55 — Концерт оркестру казахських народних інструментів ім. Курмангазі. 12.30 — Мультифільм. 12.55 — С. Прокоф'єв. Соната № 6. 13.25 — За безпеку руху. 13.30 — Архітектура Тобольська. 13.55 — «Ми і наша країна». 14.30 — Мультифільм. 14.40 — Телевізійний музичний абонемент. У світі імпровізації. 15.55 — Баскетбол. Чемпіонат США серед професіоналів НБА. 17.00 — «Чужі вікна». Мультифільм. 17.05 — «3 глибини душі». 17.50 — Фільми студій союзних республік. «Міліна». Художній телефільм. 1 і 2 серії. Прем'єра. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — ...До шістнадцяти і старші. 21.00 — «Час». 22.00 — Показують театри країни. Т. Уайлдер. «Наше містечко». Вистава Севастопольського театру ім. А. Луначарського. 23.35 — Вільна боротьба. Кубок світу. 00.20 — Новини. 00.30 — Велогонка Дружби країн Балтійського моря.

неділя

28 ТРАВНЯ

ЦТ (I програма)

8.00 — Новини. 8.15 — Ритмічна гімнастика. 8.45 — Тираж «Спортлото». 9.00 — «3 ранку раненько». Розважально-пізнавальна передача для дітей. 10.00 — Служу Радянському Союзу! 11.00 — Ранкова пошта. 11.30 — «Навіколо світу». Альманах. 12.30 — В гостях у казки. «Марія, Мірабелла». Художній фільм. 14.00 — Музичний юск. 14.30 — Здоров'я. 15.15 — Сьогодні — День прикордонника. 15.30 — Грає Раззово-показовий оркестр прикордонних військ КДБ. 16.00 — Всесоюзний театральний

фестиваль «Айтматов і театр». 17.00 — Сільська година. 18.00 — Міжнародна панорама. 18.45 — «Державний кордон». Художній телефільм. Фільм 8. «На далекому прикордонні». 1 і 2 серії. Прем'єра. 21.00 — «Час». 21.40 — Здрастуй, те, лікарю! 21.55 — Кінопанорама. 23.25 — Футбольний огляд. 23.55 — Новини.

УТ

9.00 — Новини. 9.30 — Ритмічна гімнастика. 9.50 — «У неділю вранці». Інформаційно-музична програма. (Кіровоград на Республіканське телебачення). 10.50 — Виступають самодіяльні циркові колективи. 11.50 — «Репетиція». Саратовський державний академічний драматичний театр імені К. Маркса. 13.10 — Новини. 13.30 — Документальний фільм «Давайте познайомимось». 13.50 — Музичний фільм «Візерунки». 14.00 — Для дітей. «Канал «Д». 15.30 — Село і люди. 16.00 — Слава солдатська. 17.00 — Телеспорт-арена. 17.45 — Естрадний концерт. Співає М. Мозговий. 18.15 — Програма «Братерство». 19.00 — Антуальна камера. 19.35 — «Сонячні кларнети». Самодіяльні художні колективи Хмельницької області. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Міжнародний телеміст Київ — Бірмінгем. 23.05 — Вечірній вісник.

ЦТ (II програма)

8.00 — На зарядку, ставай! 8.20 — «Ми кордону не скажемо прощай...». Документальний фільм. 8.30 — Реклама. 8.35 — Повтор на ваше прохання. Найбільший музей світу. Лувр. 11 серія. 9.05 — Документальні фільми з циклу «Земля тривоги нашої». 9.50 — «Запам'ятайте мене такою». Художній телефільм. 1 і 2 серії. 12.15 — Прем'єра телефільму «Хімія і ми». 13.45 — Документальні фільми фестивалю «Гласність», «Завтра свято». «Сцени біля фонтану». 14.35 — «Зустрічайте бабусю». Мультифільм. 14.45 — «Джувльбарс». Художній фільм. 16.00 — Спорт і особистість. Ольга Морозова. 16.30 — Водне поло. Міжнародний турнір. Фінал. 17.00 — Вас запрошують молодіжна редакція ЦТ. Частина 1. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Вас запрошують молодіжна редакція ЦТ. Частина 2. 21.00 — «Час». 21.40 — Здрастуйте, лікарю! 21.55 — Прем'єра документального фільму «Я йшов на вірну смерть...». 22.15 — Вечір балету, присвячений 80-річчю російських балетних сезонів у Парижі. 23.45 — Велогонка Дружби країн Балтійського моря. 00.05 — Вас запрошують молодіжна редакція ЦТ. Частина 3.

«ШАХТАР» (Пг) — «ЗІРКА» — 1:0

Що не кажіть, а по-спортивному захоплюючий поєдинок з тернопільською «Нивою» вселив надії в серця болільників: «Зірка» відчайдушно боролася за перемогу і вирвала її у сильного суперника. Однак, запал, як видно із заголовка, вистачило ненадовго...

Сьогодні екзамеатор у «Зірці» серйозніший — славновісний ворошиловградська «Зоря». А 23 травня нашу команду прийматиме харківський «Маяк» (саме він завдав першої поразки потенційному лідеру — «Буковині»), та ще й на його полі! Якщо слідувати нехитрій логіці, ми маємо привезти ще дві «баранки». Та чи так-то воно буде?

А. ШПАК.

